

DFT.nl De Telegraaf

De DFT-columns (De Financiële Telegraaf) – door André ten Dam

2010:

- Schending Verdrag van Maastricht (12-5-2010)
- De euro is dood. Op naar een nieuw Europact (17-5-2010)

2011:

- Eurocrisis nu écht EUROcrisis - Oorzaken en symptomen (12-7-2011)
- Criteria voor oplossingen eurocrisis (19-7-2011)
- The Matheo Solution - Oplossingen eurocrisis 1. (27-7-2011)
- The Matheo Solution - Oplossingen eurocrisis 2. (4-8-2011)
- The Matheo Solution - Gevolgen invoering (10/15-8-2011)
- Waarom juist géén Eurobonds? (17-8-2011)
- Eurocrisis - Méér of mínder Europa? 1. (22-8-2011)
- Rutte moet VNO en FNV negeren (23-8-2011)
- ‘Duitse’ les voor Rabochef: Risico en aansprakelijkheid (24-8-2011)
- Méér of mínder Europa? 2. - Advies uit de bouwwereld (27-8-2011)
- Inderdaad Mijnheer Kok: Géén taboes meer! (31-8-2011)
- De blinddoek van Vrouwe Justitia (5-9-2011)

Schending Verdrag van Maastricht

*De Telegraaf (Dft.nl) d.d. 12 mei 2010
Door André ten Dam*

Het begon op 25 maart toen de europolitici eruit waren: het raamwerk van het reddingsmechanisme ten behoeve van (toen nog uitsluitend) Griekenland stond in de steigers. Dit heeft er in geresulteerd dat Griekenland, naast een kleinere IMF-duit in het zakje, nu door de overige Eurolidstaten middels 'bilaterale leningen' financieel uit de brand wordt geholpen.

Aanvankelijk betroffen deze leningen "slechts" €30 miljard maar dit bedrag is inmiddels opgelopen naar € 80 miljard. Gelet op de instabiele situatie in Griekenland kunnen we er op wachten dat de schade voor met name de belastingbetaler in Duitsland en Nederland nog verder zal oplopen.

Als klap op de vuurpijl werd afgelopen weekend nog een "reddingsplan" voor de euro (lees: ten behoeve van de crediteuren van alle zwakke eurolanden) uit grond gestampt voor maar liefst € 750 miljard. Daaraan dienen de Duitse en Nederlandse belastingbetaler € 122 miljard respectievelijk € 26 miljard bij te dragen.

Terzijde, het "reddingsplan" van de euro lijkt *zegge en schrijve één dag* geholpen te hebben.

Bent U er nog?

We hebben hier in de basis immers niet zozeer met een eurocrisis te maken. Waar we wel mee te maken hebben is een schuldencrisis van een aantal Zuid-Europese landen die ongeschikt waren en zijn gebleken voor deelname aan de euro zoals deze gemeenschapsmunt volgens het Verdrag van Maastricht oorspronkelijk is bedoeld.

Anders dan de europolitici willen doen geloven wordt het vertrouwen in en de waardevastheid van de euro dus niet zozeer ondermijnd door de schuldencrisis van bijvoorbeeld Griekenland maar juist door de geldverslindende en inflatieverhogende reddingsoperaties om die landen, koste wat het kost, aan boord van de lekgeslagen en zinkende huidige 'euroboot' te houden.

Inmiddels hebben vele deskundigen aangegeven dat onze miljarden belastinggeld voor Griekenland natuurlijk nooit meer terugkomen. Lees bijvoorbeeld prof. Roel Beetsma hierover: <http://www.mejudice.nl/artikelen/detail/de-miljarden-voor-griekenland-komen-nooit-meer-terug>

Zoals zo vaak ligt ook hier de oplossing van de problematiek in de oorzaak daarvan. Wellicht zal ik een volgende keer hierop eens nader ingaan.

Want nu weer terug naar de gezamenlijke verklaring van 25 maart waarin de regeringsvertegenwoordigers van de eurolidstaten toen uitdrukkelijk de volgende passage hebben opgetekend:

"Besluiten op grond van dit mechanisme zullen genomen worden in volledige overeenstemming met het Verdrag van Maastricht en nationale wetgevingen."

Ook minister De Jager sprak vrijdag in het Kamerdebat over de Nederlandse financiële steun aan Griekenland woorden uit van gelijke strekking.

De vraag is echter of dit daadwerkelijk ook wel zo is?

Voornoemd reddingsmechanisme betreft immers een 'bail-out'. Onder meer prof. Dik Degenkamp heeft hierover op 20 april jl. op 'Me Judice' een verhelderend artikel gepubliceerd. En in artikel 125 van het Verdrag van Maastricht is glashelder bepaald dat een 'bail-out' door het ene van het andere euroland uitdrukkelijk is verboden.

Bondskanselier Angela Merkel liet nota bene nog zelf op 9 maart in de 'Financial Times' optekenen:

"Any bail-out within the Eurozone is banned by the Maastricht Treaty."

De 'Financial Times' berichtte verder op 18 maart inzake de toenmalige 'politieke' discussie tussen met name Duitsland en Frankrijk over het al of niet inschakelen van het IMF in de Griekse kwestie:

"... *legal advisers to Angela Merkel, the chancellor, have persuaded her that any other form of bail-out (dan die via het IMF, atd) would be impossible in terms of the European Union's Maastricht Treaty and German constitutional law.*"

Ook prof. André Szász (voormalig DNB-directielid en wellicht de grootste monetaire expert in Nederland) stelde nog op 2 april in 'PB Voor beslissers bij de overheid':

"Het Verdrag van Maastricht, dat aan de bakermat van de monetaire unie staat, verbiedt dat (een 'bail-out', atd) ook expliciet".

Dit betekent dus dat dit reddingsmechanisme voor Griekenland en het "reddingplan" van de euro (lees dus: van de crediteuren van Griekenland en de overige europatiënten) op grond van het Verdrag van Maastricht gewoonweg is verboden.

Met andere woorden: Aan de 'politieke' discussie hierover in zowel de Europese arena als in het Nederlandse parlement had men dus niet eens mogen toekomen. Of men van de onderhavige financiële steun operaties nu een voorstander is of niet!

Het lijkt er dus sterk op dat voornoemde passage in de gezamenlijke verklaring van 25 maart uitsluitend is bedoeld om de (overigens ernstig met uitsterven bedreigde kritische en ter zake kundige) journalisten en parlementariërs, in de Europese en de nationale parlementen van de Eurolidstaten, te misleiden.

Voor de helderheid: dit verdrag is de hóógste geschreven rechtsbron van Europees Gemeenschapsrecht en prevaleert in Nederland bóven alle andere Nederlandse (grondwettelijke) regelgeving. En ook regeringsbesluiten kunnen en dienen in voorkomende gevallen aan het verdrag (te) worden getoetst.

Voor een rechtsgeldige 'bail-out' van Griekenland c.s. door de overige eurolidstaten is eerst een verdragswijziging noodzakelijk waarbij het 'bail-out verbod' wordt geschrapt en waar tegelijkertijd in bepalingen wordt voorzien om dergelijke reddingsmechanismen mogelijk te maken.

Omdat onze regering met steun van de Tweede Kamer inmiddels heeft besloten tot financiële steun aan Griekenland c.s., maken (ook) zij zich dus *willens en wetens* schuldig aan verdragschending!

Of anders en populistisch gezegd, de betreffende inmiddels in Europa en Nederland genomen besluiten zijn dus feitelijk *"een illegale roofoperatie uit de portemonnee van met name de Duitse en Nederlandse belastingbetaler"*.

Zoals Harry Geels en ik begin maart aankondigden op Mejudice.nl (<http://www.mejudice.nl/artikelen/detail/met-griekenland-geen-sterke-euro>), is de regering van Bondskanselier Merkel in Duitsland afgelopen vrijdag (nadat in Duitsland tot financiële steun aan Griekenland werd besloten) direct door een prominente groep economische en juridische hoogleraren (zie www.dr-hankel.de) op grond van het verdragsrechtelijke 'bail-out verbod' voor het 'Bundesverfassungsgericht' (het Duitse constitutionele gerechtshof) gesleept om deze financiële steun (verder) te kunnen verhinderen.

Hoewel een parallelle vordering in kort geding van de hiervoor bedoelde hoogleraren tot opschorting van de uitvoering van de Duitse betalingen aan Griekenland inmiddels op discutabele gronden is afgewezen, zou het Duitse gerechtshof in de hoofdzaak op grond van het Verdrag (en Duits constitutioneel recht) wel een streep zal moeten zetten door een Duitse 'bail-out' van Griekenland c.s.

Eigenlijk zou ook iemand in Nederland die daartoe in staat is (met het Verdrag van Maastricht in de hand) de Nederlandse regering middels een rechtszaak moeten beletten (verdere) financiële steun aan Griekenland c.s. te geven.

Want wat in Duitsland geldt, geldt ook in Nederland.

De euro is dood. Op naar een nieuw Europact.

*De Financiële Telegraaf (DFT.nl) d.d. 17 mei 2010
Door André ten Dam*

“Endspiel um den Euro” en “Euro fällt, Kasse leer - Sind wir bald alle pleite?”

Zo kopt het Handelsblatt van vanmorgen. Het is kennelijk nog niet doorgedrongen tot media en politiek (zeker in Nederland) maar de euro is inmiddels al overleden, alleen nog niet begraven.

Dit niet alleen door de massastakingen in Griekenland, Spanje en Portugal tegen de aangekondigde astronomische bezuinigingen en de toenemende verontwaardiging van de Duitse en Nederlandse belastingbetaler aangaande de financiële steun aan deze landen.

Ook niet alleen door dat Zuid-Europees staatspapier massaal wordt gedumpt (en opgekocht door de ECB), de internationale beurzen rood kleuren, de goudprijs stijgt en de wisselkoers (en dus de koopkracht) van de euro almaar verder weg zakt.

Maar, zoals ik hier op DFT.nl vorige week al schreef uitsluitend al door het feit dat deze absurde “reddingsoperatie” een rechtsgrond ontbeert en juridisch/verdragsrechtelijk is verboden.

Dat krijg je er van als politici zich gaan bezighouden met zaken waarvan zij geen of onvoldoende verstand hebben en zich daarbij bovendien nog eens laten leiden door ‘politieke’ belangen in plaats van het aanvaarden en respecteren van ‘economische’ en ‘juridische’ wetmatigheden.

Pyrrusoverwinning van Frankrijk?

Zoals ik een maand geleden elders al schreef, hebben we hier te maken met een Duits-Franse ‘politiek’ conflict van nog niet eerder gekend niveau waarbij de stabiliteit van Europa op het spel is komen te staan..... en zeker niet alleen op monetair-economisch niveau.

De Duitse inzet hierbij is de waardevastheid van de euro en gebaseerd op de enige juridisch dwingende monetair-economische Verdragsnorm van ‘houdbare prijsstabiliteit’ (koopkracht) welke als zodanig ook is geformuleerd in de statuten van de ECB. Hierbij is financiële steun van het ene (sterkere) aan het andere (zwakkere) euroland logischerwijze dus uitgesloten en verboden.

De Franse inzet hierbij is juist ‘solidariteit’ in de eurozone. Zwakkere eurolanden dienen financieel geholpen te worden door de sterkere. Ook al gaat dat ten koste van de waardevastheid (koopkracht) van de euro en is dat dus verboden.

Naar inmiddels bekend geworden heeft president Sarkozy vorig weekend in Brussel met zijn vuist op tafel geslagen en gedreigd dat Frankrijk uit de euro zou stappen indien Bondskanselier Merkel het “reddingsplan” van Griekenland c.s. en de euro niet ‘politiek’ zou steunen.

Merkel heeft toen toegegeven. Maar aan haar zal het (mogen wij hopen) inmiddels ook wel duidelijk zijn geworden dat deze ‘Franse’ weg het einde is van Het Verdrag van Maastricht en de euro in de huidige vorm.

De wisselkoers en dus de waardevastheid van de euro (koopkracht) is in een verdere vrije val geraakt en in Duitsland begint, zelfs vanuit de hoogste regionen van het Duitse bankwezen, openlijke rebellie uit te breken tegen deze desastreuze weg naar het failliet van toch vooral de Duitse euro.

Zelfs indien de Fransen tijdens de komende eurotop van deze week nogmaals 'politiek' zouden zegevieren en het "reddingsplan" vervolgens ook door het Duitse parlement zou worden geloodst dan zou dat wel eens een pyrrusoverwinning kunnen blijken te zijn.

De financiële markten zijn immers terecht genadeloos en, als zij haar politiek onafhankelijke positie en haar juridische taak verstaat, kan het toch niet anders dan dat Bundesverfassungsgericht in Duitsland vroeger of later een dikke streep zal zetten door het Verdragsschendende "reddingsplan" van Griekenland c.s. en de euro?!

Het "reddingsplan" is niet realistisch

Naast het feit dat het "reddingsplan" niet rechtsgeldig is, is het (zoals de markten genadeloos aantonen) evenmin realistisch.

Economische problematieken, zoals deze nu in Griekenland, Portugal en Spanje aan de orde zijn, kunnen in de praktijk, met naast herstructureringen van staatsschulden en begrotingen, uitsluitend succesvol opgelost worden door:

- a.) herstructurering, flexibilisering en innovatie van de nationale economieën, én
- b.) (voor méér slagkracht van de exportsector) devaluatie van de nationale munt.

Maar omdat de zwakkere Eurolidstaten nu aan de euro als gemeenschapsmunt vastzitten, is deze laatste *essentiële* maatregel voor hen nu niet (meer) mogelijk.

Het geven van financiële steun door de sterkere Eurolidstaten aan de zwakkere is juist hierom *'structureel geld gooien in een bodemloze put'*.

De europolitici (waaronder onze minister De Jager) houden echter - vooralsnog en tegen beter weten in - vast aan dit absurde plan en stellen daarbij - *geheel ten onrechte* - dat er geen alternatief zou zijn.

De oplossing van het probleem ligt in de oorzaak daarvan

Gelet op het bovenstaande is dus, vanuit economisch perspectief, de enige oplossing dat de zwakkere Eurolidstaten, juist in hun eigen belang, hun munt devalueren (anders is het voor hen dweilen met de kraan vol open).

Uitsluitend dan zouden zij vervolgens (met de deskundige hulp van het IMF!) in staat zijn in eigen huis orde op zaken te stellen.

De laatste maanden wordt er niet zonder reden en in toenemende mate ook door economen gepleit voor deze oplossing.

Zoals zo vaak ligt ook hier immers de oplossing van het probleem in de oorzaak daarvan.

De criticasters van de euro, zoals deze per 1999 het levenslicht zag, bestempelde de gemeenschapsmunt al vóóraf met een beperkte houdbaarheidsdatum omdat de euro voorbehouden had moeten blijven aan de economisch sterkere Europese landen met onderling convergerende economieën.

Het zou onverantwoord zijn om ook de economisch zwakkere Europese landen aan de euro deel te laten nemen.

Door de toetreding tot de euro raken zij immers de monetair-economische instrumenten kwijt om in moeilijke tijden hun economieën te stimuleren. Hierbij valt te denken aan het wisselkoersbeleid (devaluatie van de eigen munt is niet meer mogelijk) en het rentebeleid (wordt nu eenduidig voor de gehele eurozone centraal in Frankfurt bepaald).

Deze waarschuwingen dat het vroeg of laat bij economische tegenwind fout zou lopen, zijn inmiddels helaas bewaarheid geworden met de (wellicht) grootste monetaire crisis internationaal ooit als gevolg.

Zowel de sterkere Eurolidstaten als de zwakkere betalen van deze indertijd foute 'politieke' beslissing nu de rekening.

De sterkere Eurolidstaten worden geconfronteerd met een ernstige aantasting van zowel de waardevastheid (koopkracht) van de euro als de stabiliteit van de eurozone.

Aan de zwakkere Eurolidstaten worden thans astronomische bezuinigingsmaatregelen opgelegd waardoor hele volken - zonder versterking van hun economie en werkgelegenheid - in armoede vervallen. Deze mensen zullen voor een acceptabel bestaan noodgedwongen moeten migreren naar de sterkere Eurolidstaten.

En laten er nu wat het laatste betreft nou weer geen (wereldvreemde) economen gaan roepen dat dat zo prettig is en juist de bedoeling van de EMU.

Dus nu in allerijl op weg naar een Europact 'Nieuwe Stijl'

Zoals ik al eerder heb betoogd dient het Europact - onder het motto '*beter ten halve gekeerd dan te hele gedwaald*' - nu hervormd en opgesplitst te worden in drie euromunten: 'Euro I' voor de sterke Eurolidstaten, 'Euro II' voor de middengroep en 'Euro III' voor de zwakke broeders, iedere munt met eigen regels inzake staatsschulden en begrotingstekorten.

'Euro II' en 'Euro III' zouden dan (zoals in het voormalige EMS) kunnen fluctueren en direct devalueren t.o.v. van 'Euro I' teneinde de zwakkere Eurolidstaten de broodnodige slagkracht op de exportmarkt terug te geven.

Hierbij is het overigens onontkoombaar dat de staatsschulden van Griekenland c.s. (in een gecontroleerde *Default* onder leiding van het IMF) geherstructureerd dienen te worden en dus voor een belangrijk deel kwijtgescholden.

Voor de sterkere Eurolidstaten zouden hiermee dan tevens de (juridische) grondregels van het EU-Verdrag van 'houdbare prijsstabiliteit' en het 'bail-out verbod' en dus de waardevastheid (koopkracht) van de euro (= Euro I.) worden gerespecteerd.

Terzijde maar niet geheel onbelangrijk: Er blijft dan voor de sterkere Eurolidstaten nog een exportmarkt in Zuid-Europa bestaan.

Het uit het voetbal bekende systeem van promotie en degradatie (als ook eliminatie) zou dan kunnen worden geïmplementeerd en de ECB zou voor de drie afzonderlijke eurovaluta een gedifferentieerd rentebeleid kunnen gaan voeren.

Om een dure chartale muntwisseling te voorkomen, zou de opsplitsing uitsluitend '*giraal*' doorgevoerd kunnen worden zodat de huidige euromuntjes en -briefjes (= dan Euro I.) in de gehele Eurozone als chartaal betaalmiddel gehandhaafd zouden kunnen blijven.

Zo een hervormd Europact zou als bijkomend voordeel hebben dat de Europese landen die nog niet tot de euro kunnen/mogen toetreden dat dan gemakkelijker zouden kunnen door toetreding tot Euro III.

Op deze wijze zal de Eurozone dan (op termijn) internationaal gezien zelfs aan omvang en kracht kunnen winnen.

Hiermee zou er tevens een goede basis gelegd worden voor een verdere 'politieke' integratie in Europa die, *zij het in beperkte mate*, noodzakelijkerwijze zal moeten plaats hebben ter

waarborging van de stabiliteit van de Euro zone en versterking van de positie van Europa in de wereld.

Vanzelfsprekend zal één en ander met de nodige *'collateral damages'* gepaard gaan. Maar deze schade is dan slechts *incidenteel* van aard.

Zo hebben bijvoorbeeld grote Europese banken de laatste jaren immers fors belegd in min of meer waardeloos Zuid-Europees staatspapier en zullen zij deze dus voor een belangrijk deel dienen af te boeken.

Terzijde, onwetende Nederlandse spaarders, die twee jaar geleden hun spaargeld voor 'een procentje meer' parkeerden bij het door DNB vooraf goedgekeurde en later omgevallen Icesafe, werden kort daarna door sommige economen als 'oliedom' getypeerd. De vraag rijst dan hoe we nu de banken moeten typeren die als 'professionals' met alle relevante feiten en kennis van zaken in handen sindsdien voor 'een procentje meer' vol in min of meer waardeloos Zuid-Europees staatspapier hebben belegd?

Vanzelfsprekend dienen deze banken zelf op de blaren te zitten en dienen zij slechts in uiterste gevallen met overheidsgeld (dus helaas onontkoombaar weer met belastinggeld) overeind gehouden te worden om de stabiliteit van het financiële systeem te kunnen waarborgen. Dit biedt dan weer wel de (tweede) kans om het bankwezen van overheidswege te hervormen en controleren op een wijze dat het bankwezen in de toekomst nog uitsluitend zal functioneren op het gebied van de maatschappelijke kerntaak inzake een deugdelijk en stabiel financieel systeem in het algemeen belang van de burgers, bedrijven en overheden.

Een hervormd Europact zal dus zeker (ook bij de belastingbetaler in Nederland en Duitsland) pijn gaan doen, maar deze pijn zal dan, zoals gezegd, slechts van incidentele aard zijn.

Vanzelfsprekend dient één en ander nog nader uitgewerkt te worden, maar dit is de énige juiste beslissing!

Met andere woorden: *Nu in allerijl op weg naar een Europact 'Nieuwe Stijl'*.

Terzijde, om het economische evenwicht in de wereld te herstellen, kan het ook zeker geen kwaad als landen met grote opkomende economieën (met name China!) hun munten nu eens gaan revalueren.

Voor vornoemd hervormd Europact is vanzelfsprekend wel de nodige politieke moed en daadkracht vereist. En snelheid is ook geboden!

Want als dit niet (snel) gebeurt dan zal hetzij het Europact exploderen en versplinteren hetzij het *structurele* monetair-economische en dus financiële 'failliet' van de euro en de eurozone ons deel worden.

In beide gevallen zullen toenemende verdeeldheid en aantasting van de (niet uitsluitend monetaire en financiële) stabiliteit in Europa als bijkomend gevolg optreden.

De dames en heren Europolitici (waaronder ook de Nederlandse) zij veel wijsheid toegewenst!

Eurocrisis nu écht EUROcrisis – Oorzaken en symptomen

De Financiële Telegraaf (DFT.nl) d.d. 12 juli 2011
Door André ten Dam

De eurocrisis wordt door wetenschappers en politici in binnen- en buitenland vaak getypeerd als een schuldencrisis en een bankencrisis. Hiermee worden echter slechts de *symptomen* van de eurocrisis benoemd. Niet de *oorzaken* daarvan.

De oorzaak is nu (mogen wij hopen) toch wel algemeen bekend. De foutieve 'One-Size-Fits-All' filosofie van de euro en het ECB-rentebeleid past in de praktijk nu eenmaal niet bij 'het Europa van de verschillende economische snelheden'.

In het voormalige Europese Monetaire Stelsel (EMS) met onderling *flexibele* wisselkoersen waren de economisch zwakkere landen nog in staat om de in de loop der tijd ontstane macro-economische onevenwichtigheden te corrigeren. Deze zwakkere landen, zoals Griekenland, Portugal en Spanje, die de economische ontwikkelingssnelheid van de sterkere landen niet konden volgen, konden hun nationale concurrentiekracht toen steeds herstellen door devaluatie van hun nationale munten. Onder het EMS konden de daaraan deelnemende landen ook nog gebruik maken van het nationale rente-instrument teneinde ongewenste nationale economische ontwikkelingen te voorkomen. Maar met het huidige *rigide* concept van de euro en de EMU zijn deze nuttige en noodzakelijke monetaire instrumenten voor 'het Europa van de verschillende economische snelheden' geëlimineerd. De economieën van de zwakkere eurolanden zijn hierdoor sinds de invoering van de euro in toenemende mate verliesgevend geworden en - met de financiële crisis als katalysator - feitelijk geliquideerd.

Tot overmaat van ramp hebben de banken aan deze landen jarenlang onverantwoorde financieringen verstrekt (te grote bedragen tegen te lage rente). Daardoor (en omdat rentes daar nu naar een reëel niveau oplopen) hebben deze landen nu ook onhoudbaar hoge schulden en zijn zij dus feitelijk failliet.

Sinds het uitbreken van de eurocrisis geven onze Europese politieke leiders voortdurend aan dat het voortbestaan van de euro een existentiële voorwaarde is voor Europa en de Europese gedachte. En juist daarom moet volgens hen de euro 'koste wat het kost' verdedigd worden.

Maar na anderhalf jaar Europees-politiek 'doormodderen' (met het uitsluitend kopen van tijd ten koste van honderden miljarden euro's belastinggeld) zijn noch de *oorzaken* noch de *symptomen* van de eurocrisis aangepakt.

Gelet op dit schrijnende gebrek aan expertise, visie, gezond verstand, leiderschap, daadkracht en eenheid bij de Europese politieke leiders is de eurocrisis dus vooral een Europees-politieke crisis.

De burgers en bedrijven in de zwakke eurolanden hebben door genoemde geboortegebreken van de euro geen enkel perspectief meer op herstel middels gezonde (reële) economische groei. Zelfs niet op de langere termijn. Juist integendeel. Bovendien bevinden zich een dwangbuis van extern opgelegde beperkingen die ieder mogelijk herstel verder uitsluit. En de burgers in de sterkere eurolanden zien hun belastinggelden dus voor goed in bodemloze putten en de zakken van de banken verdwijnen.

Het is dus niet zo vreemd dat van enig draagvlak voor dit politieke (wan)beleid onder de bevolkingen van zowel de zwakke als sterkere eurolanden weinig meer over is. Burgers van alle eurolanden komen massaal in opstand. Nationale regeringen zijn gevallen of zullen nog bezwijken.

De taferelen in bijvoorbeeld Griekenland zijn bekend. En wat betreft Nederland verwijs ik hierbij naar de recentelijk gestarte actie van WNL. Onder de slogan 'Nu het nog kan' (zie www.nuhetnogkan.eu) stelt WNL dat de sterkere eurolanden met onderling convergerende economieën (zoals Duitsland, Nederland, Oostenrijk en Finland) nu uit de euro dienen te stappen. Volgens WNL zou er dan samen met de Scandinavische landen een nieuwe Noord-Europese muntunie opgericht moeten worden.

Ook de bekende FT-columnist Martin Wolf vraagt zich inmiddels - in zijn artikel 'Moment of truth for the eurozone' van vorige week - openlijk af of de euro en de monetaire unie wel zullen kunnen overleven in de huidige vorm en samenstelling?

Als gevolg van één en ander staan de euro en de Europese eenheid nu op exploderen. Naast een Europees-politieke crisis is de eurocrisis uiteindelijk nu ook echt geworden toteen EUROcrisis.

De oplossing voor de problematiek is natuurlijk dat de aangetaste eurolanden weer in staat gesteld moeten worden om voor zich zelf te zorgen. Dit kan uitsluitend door het daar creëren van perspectieven op gezonde (reële) economische groei, en wel op de kortst mogelijke termijn. Onder het regime van het huidige rigide Euro Pact is dat dus echter onmogelijk.

Ook de Europese politieke leiders zouden nu toch ook eindelijk eens de constructiefouten van het huidige Euro Pact en het falen van hun aanpak van de eurocrisis in moeten zien. Misschien dat zij dan nu ook eindelijk eens open gaan staan voor de realiteit en dus voor de noodzaak van een radicale koerswijziging bij de verdere aanpak van de eurocrisis.

Onder druk wordt alles vloeibaar. Laten we hopen dat het niet te laat is.

In een volgende column zal ik de aftrap doen bij het zoeken en bepalen van richting.

Het is in ieder geval duidelijk dat iedere oplossing voor de eurocrisis (welke dan ook) alle aspecten daarvan dient te adresseren.

Criteria voor oplossingen eurocrisis

*De Financiële Telegraaf (DFT.nl) d.d. 19 juli 2011
Door André ten Dam*

Je zou bijna zeggen dat mijn column van 12 juli jl. *'Eurocrisis nu écht EUROcrisis'* de opmaat is geweest voor opvolgende hoofdartikelen en (redactionele) opinies over de eurocrisis in praktisch alle kranten en andere media. Dit terwijl ik U eerlijk moet bekennen dat ik die column toen met enige gêne aan de DFT-redactie toestuurde. Want deze was slechts de aanloop naar mijn werkelijk doel: Het nemen van een aanloop naar een goede oplossing voor de eurocrisis!

Omdat we hierbij natuurlijk wel rationeel en gestructureerd te werk moeten gaan, stel ik voor dat we nu eerst de uitgangspunten en criteria formuleren waaraan iedere goede oplossing van de eurocrisis (welke dan ook) zo veel als mogelijk zou moeten voldoen.

Bij het zoeken naar mogelijke oplossingen moeten de (on)mogelijkheden van het huidige Euro Pact in kaart worden gebracht en natuurlijk alle andere aspecten van de eurocrisis geadresseerd. Iedere oplossing dient dus alomvattend te zijn.

Zoals ik in mijn vorige DFT-column schreef, is inmiddels duidelijk dat het huidige rigide Euro Pact niet past bij *'het Europa van de verschillende economische snelheden'*. Samenwerking moet immers leiden tot synergie en toenemende welvaart in alle eurolanden, niet tot economische achteruitgang, politieke instabiliteit, polarisatie, armoede en sociale onrust. Daarom rust er in onze exercitie géén taboe op het ter discussie stellen van de vorm, samenstelling en het voortbestaan van het huidige Euro Pact.

We dienen ons echter wel te realiseren dat, indien de euro(zone) uit elkaar zou klappen, dat zeer waarschijnlijk met ruzie en polarisatie gepaard zal gaan. Onder meer omdat de noodzakelijke stabiliteit van het financiële stelsel nu eenmaal niet bij nationale landsgrenzen eindigt, zal dat in alle eurolanden de nodige financieel-economische ellende met zich meebrengen. De nationale economieën zijn immers onderling sterk vervlochten. En ook de kapitaalstromen en ingenomen posities van de banken zijn grensoverschrijdend.

Wat ik hiermee wil zeggen is dat we niet te gemakkelijk van Europa afscheid zouden moeten nemen. Anders dan het huidige desastreuze Euro Pact en de geldverslindende Brusselse bureaucratie heeft de Europese Unie, met haar interne markt en onderling open handelsgrenzen, juist veel welvaart gebracht. Zeker ook in Nederland met onze 'open' economie. Europa is hierdoor als een economisch machtsblok van grote betekenis op de wereldkaart gepositioneerd. En wil Europa met haar lidstaten mondiaal een belangrijke rol van betekenis (blijven) spelen dan zullen we gewoonweg samen moeten blijven werken.

Maar dat dient dan vanzelfsprekend wel op een verstandige en verantwoorde wijze te gebeuren. De huidige toenemende afkeer van Europa en de Europese en nationale politieke en sociale instabiliteit zullen dan kunnen omslaan naar enthousiasme en naar een maatschappelijk draagvlak voor de Europese gedachte. Europese integratie en samenwerking dienen dus dienstbaar te zijn aan de individuele lidstaten. Hierbij behoren vanzelfsprekend wel heldere afspraken met individuele verantwoordelijkheden en, indien men zich niet aan de afspraken houdt, sancties.

Het structureel belastinggeld transfereren van de economisch sterkere eurolanden naar de zwakkere eurolanden om laatstgenoemde in leven te houden is geen optie. In een 'Transfer Unie' worden de sterkere landen immers langzaam maar zeker meegetrokken in de faillissementen van de zwakkere landen. Zoals inmiddels gebleken komen de burgers van de sterkere eurolanden daartegen terecht massaal in opstand. Zeker nu we zien dat ons belastinggeld in bodemloze putten en de zakken van de banken verdwijnt, in plaats dat daarmee weer toekomstperspectief op gezonde (reële) economische groei in de zwakkere eurolanden wordt gecreëerd. En zoals we verder zien zullen de sterkere eurolanden onder het motto *'wie betaalt, bepaalt'* ook de dienst willen uitmaken in de zwakkere eurolanden, terwijl men de kelen van de stervende patiënten nog maar eens stevig dichtknijpt. Laatstgenoemde zullen dat op den duur natuurlijk nooit accepteren.

Om al deze ellende verder te kunnen voorkomen dienen de zwakkere eurolanden hun verloren gegane internationale concurrentiekracht te herwinnen. Uitsluitend dan kunnen ze weer geld gaan verdienen en zijn ze in staat zijn om voor zich zelf te zorgen. Om dezelfde reden dient de eurozone als geheel in de

wereldeconomie concurrerend te zijn. Daarom blijft 'inflatiebeheersing' als het enige monetair-economische beleidsuitgangspunt van het EU-Verdrag vanzelfsprekend leidend.

Het is inmiddels ook wel duidelijk dat de wereld niet op 'schulden' gebouwd kan worden. Nationale overheden dienen dus voor een gezonde staatshuishouding zorg te dragen.

Met het onverantwoorde gedrag van de banken moet het natuurlijk ook eens afgelopen zijn. De financiële instellingen moeten bovenal weer dienstbaar worden aan de maatschappelijk-economische belangen van burgers, bedrijven en overheden.

Dat er onnoemelijk veel geld nodig is om de problematiek op te lossen is ook wel duidelijk. Willem Buiten, Nout Wellink en anderen experts spreken van een bedrag tussen de 1.500 en 2.000 miljard euro, als ik het goed begrepen heb alleen al voor symptoombestrijding en de waarborging van de stabiliteit van het financiële stelsel.

Hou er dus rekening mee dat ook de belastingbetaler (U en ik), hoe dan ook, de portemonnee ver open zullen moeten trekken. Maar laten we er dan wel voor zorgen dat die gelden niet in bodemloze putten worden gegooid maar worden gebruikt om de *oorzaken* en *symptomen* van de eurocrisis ook daadwerkelijk aan te pakken. Vanzelfsprekend dienen onze belastinggelden hierbij aangesproken te worden uitsluitend indien noodzakelijk. En als het even zou kunnen dienen deze gelden later weer zo veel als mogelijk aan ons terugbetaald te worden.

Concluderend kunnen we dus zeggen dat iedere alomvattende oplossing van de eurocrisis (welke dan ook), op hoofdlijnen zo veel als mogelijk dient te voldoen aan de volgende vijf hoofdcriteria:

- 1.) *De noodzaak van snelle toekomstperspectieven op gezonde en structurele (reële) economische groei, dus niet alleen voor de economisch sterke maar ook voor de zwakke eurolanden.*
- 2.) *De noodzaak van een stabiel financieel stelsel dat primair dienstbaar is aan de maatschappelijk-economische belangen van burgers, bedrijven en overheden.*
- 3.) *De noodzaak van gezonde staatshuishoudingen in alle eurolanden.*
- 4.) *Het zoveel mogelijk beperken van het uitgeven van (belasting)geld om de eurocrisis te bezweren.*
- 5.) *Het streven naar verantwoorde/realistische Europese samenwerking met duidelijke en afdwingbare nationale verantwoordelijkheden en sancties.*

In een volgende column zal ik van start gaan met het benoemen van diverse ter tafel liggende voorstellen en deze aan de hand van voornoemde criteria beoordelen.

The Matheo Solution - Oplossingen eurocrisis 1.

*De Financiële Telegraaf (DFT.nl) d.d. 27 juli 2011
Door André ten Dam*

Aan de vooravond van de Eurotop van 21 juli jl. sprak Bondskanselier Angela Merkel het Europese volk toe. Zij vertelde ons dat de verwachtingen voor die Eurotop niet te hoog gespannen moesten zijn omdat er nog geen effectieve oplossingen voor handen zijn voor de kernoorzaak van de eurocrisis: Het gebrek aan herstel van de concurrentiekracht van de zwakkere eurolanden.

Hiermee sloot Merkel aan op het door mij een dag eerder in mijn laatste column '*Criteria voor oplossingen eurocrisis*' van 19 juli jl. gestelde dat iedere allesomvattende oplossing van de eurocrisis (welke dan ook) hiermee dient te beginnen. Anders blijft het dweilen (symptoom bestrijden) met de kraan vol open.

Zoals uiteengezet in mijn column '*Eurocrisis nu écht EUROcrisis*' van 12 juli jl. is (de waarde van) de euro sinds de invoering daarvan, door 'het Europa van de verschillende economische snelheden', wellicht nog wel passend voor de sterkere eurolanden maar véél te duur geworden voor de probleemlanden. Met andere woorden: Het prijs/loonniveau is in die landen véél te hoog in relatie tot hun economische kracht.

Zo lang de zwakkere landen hun (internationale) concurrentiekracht niet herstellen, kunnen ze dus niet voor zichzelf zorgen en blijven zij aangewezen op financiële steun van de sterkere eurolanden. De eurozone zal dan tot een permanente 'transfer unie' verworden. Zoals in mijn laatste column uiteengezet is dat niet alleen ongewenst maar ook onhoudbaar.

De hiervoor genoemde primaire oorzaak van de eurocrisis dient dus als eerste aangepakt te worden.

In de zwakkere eurolanden zullen economische hervormingen doorgevoerd moeten worden (en in Griekenland en Italië overigens ook maatschappelijke en fiscale hervormingen). Hierbij zou de Europese Investeringsbank (EIB) een leidende rol kunnen spelen. Maar eer deze hervormingen daadwerkelijk vruchten kunnen afwerpen zijn we jaren verder. En uiteraard kunnen economische hervormingen *niet* slagen indien het competitieve aspect niet eerst en snel wordt opgelost.

Maar juist omdat de sterkere eurolanden wat betreft de aanscherping van hun concurrentiekracht ook niet stil (kunnen) blijven zitten, zullen de bestaande concurrentieverschillen tussen de sterkere en de zwakkere eurolanden alleen maar verder toenemen i.p.v. afnemen.

Aldus zal het prijs/loonniveau in de zwakkere landen drastisch en in één klap omlaag gebracht moeten worden. Laten we eens kijken hoe dat zou kunnen.

...De economische oplossing (werkt niet)....

De Europese politieke leiders menen (volgens Merkel dus tegen beter weten in) dit te kunnen bereiken door internationale marktwerking.

In de private sector (want daar hebben we het over) van de probleemlanden dienen de lonen verlaagd te worden tot een niveau waarop hun economieën weer concurrerend zijn. Zo een proces kan, als dat al lukt, jaren duren en geeft veel economische schade en politieke en sociale onrust. Door deze lange tijdsduur zullen de nu nog gezonde onderdelen van de economieën van de zwakkere eurolanden ook verloren gaan.

De huidige politieke aanpak gaat het dus niet worden.

.....De monetaire oplossing (kan niet).....

Daarom zijn er experts, commentatoren en politici die pleiten voor een 'EMU Break-Up' (de euro afschaffen en terug naar nationale munten) of een 'EMU Split-up' (de euro opsplitsen in een Noord-Europese en een Zuid-Europese munt).

Alsdan zouden de zwakkere eurolanden middels devaluatie van hun eigen valuta inderdaad weer directe perspectieven krijgen op gezonde structurele (reële) economische groei.

Maar een terugkeer naar de oorspronkelijke nationale valuta's of een nieuw te introduceren 'Noordelijke of Zuidelijke euro' is uiterst kostbaar en ingewikkeld. Nieuwe bankbiljetten en muntstukken zouden opnieuw moeten worden ingevoerd. Bovendien zouden de bijwerkingen desastreus zijn: Kapitaalvluchten van de zwakkere naar de sterkere eurolanden, ongecontroleerde 'defaults' van de insolvente landen, een crash van de financiële sectoren, en een diepe (mondiale) recessie. 'Last but not least' zou dit een enorme klap toebrengen aan de Europese idealen en eenheid met een ernstig risico van Europese polarisatie en politieke instabiliteit.

Deze oplossingen brengen dus wel het gewenste resultaat maar hebben de nodige desastreuze bijwerkingen en brengen grote risico's mee voor de Europese gedachte en eenheid.

.....daarom The Matheo Solution

Gelet op de onmogelijkheden van de economische en de monetaire oplossing heb ik (zei de gek) vorig jaar (2010), onder de naam '*The Matheo Solution (TMS)*' alomvattende voorstellen gedaan waarmee alle aspecten van de eurocrisis wel effectief aangepakt kunnen worden.

Het kernconcept van TMS is het '*Euro Currency Units-Exchange Rate Mechanism (ECU-ERM)*', zijnde een *uniek flexibel monetair systeem* 'op maat' ontworpen voor de eurozone in haar *specifieke economische omstandigheden* en voor het "*Europa van verschillende economische snelheden*".

Onder het motto 'het beste van twee werelden' zorgt dit ECU-ERM voor het onmogelijk geachte: De euro is en blijft (conform het Verdrag van Maastricht) de enige munt in alle eurolanden terwijl de noodzakelijke mogelijkheid van prijs/loondevaluatie op nationaal niveau in een nieuw aangepast Euro Pact wordt geïntroduceerd.

Het ECU-ERM, in haar eerste element, onderscheidt de Euro als *het enige wettige betaalmiddel* (muntstukken, biljetten en elektronische transfers) in alle eurolanden van de euro als een *currency-unit* (Euro-Currency-Unit, ECU), zijnde een rekeneenheid voor calculatie doeleinden. Dit geeft dan de mogelijkheid om 'National-Currency-Units' (NCU's) in te voeren in alle individuele eurolanden, die dan *parallel* zullen dienen aan de ECU.

Min of meer gelijk aan het voormalige wisselkoersmechanisme (EMS), kunnen deze NCU's van de probleemlanden dan fluctueren (devalueren) ten opzichte van de ECU/euro en de NCU van het sterkste euroland. Hierdoor zal de aangetaste concurrentiepositie van de zwakkere eurolanden *direct* herstellen met de gewenste perspectieven op gezonde structurele (reële) economische groei.

Deze NCU's zijn *geen* wettige betaalmiddelen, maar *uitsluitend* currency-units (rekeneenheden voor calculatie doeleinden). Aanpassing van een NCU in een euroland betekent aanpassing van het desbetreffende nationale prijs/loonniveau in vergelijking met deze in de andere eurolanden.

Ter voorkoming van kapitaalvluchten (en om juridische redenen) blijven *bestaande* schuldvorderingen gewaardeerd in ECU/euro. *Nieuwe* schuldvorderingen kunnen naar keuze worden aangegaan in ECU (voor grensoverschrijdende transacties) of in de desbetreffende NCU's (voor binnenlandse transacties).

Bij het ontwerpen van dit element van het ECU-ERM, ben ik geïnspireerd door de monetaire situatie in de eurozone tussen 1999 en 2002. In die 'spiegelsituatie' waren er diverse nationale valuta (wettige betaalmiddelen tevens currency-units) met één gemeenschappelijke parallelle euro-currency-unit.

Dit eerste onderdeel van het ECU-ERM is ná mijn publicaties dienaangaande in vrijwel min of meer gelijke bewoordingen ook voorgesteld door diverse buitenlandse monetaire deskundigen. Onder meer door Sir Michael Butler die daarbij heeft aangegeven dat hij is geïnspireerd door het modelplan van de 'HARD ECU' van 1990, geïnitieerd door The City's European Committee in Londen en vervolgens overgenomen door de Britse regering in de aanloop naar het Verdrag van Maastricht.

Het tweede element van de ECU-ERM is de dringend noodzakelijke herinvoering van '*rente-differentiatie*'. Hiermee wordt het weer mogelijk om, indien nodig, individuele nationale economieën te stimuleren of af te koelen, en om bovenmatige nationale inflatie op lokaal-nationaal niveau te bestrijden.

Kortom, het ECU-ERM is een *flexibel monetair mechanisme* waarmee de in de loop van de tijd ontstane macro-economische onevenwichtigheden (concurrentieverschillen e.d.) tussen de eurolanden kunnen worden hersteld en andere nationale schadelijke economische ontwikkelingen kunnen worden

voorkomen, een en ander *op ieder gewenst ogenblik en op een eenvoudige wijze*.

De ECB zal in het ECU-ERM een cruciale centrale rol vervullen.

De ECB zal, in nauwe samenwerking met de nationale centrale banken, besluiten over aanpassingen van de NCU-koersen ten opzichte van de ECU/euro. Dit gebeurt dan op basis van de (periodiek door EuroStat in kaart te brengen) nationale 'economische fundamentals' van ieder euroland. Indien EuroStat en de ECB deze taken dan op een juiste wijze en voortvarend uitvoeren, is speculatie op (non-)economische gronden uitgesloten.

De ECB zal ook, in nauwe samenwerking met de nationale centrale banken, de nationale rente in ieder individueel euroland vaststellen.

Terzijde, met deze taken zou de ECB ook eindelijk eens wat te doen hebben.

Op dit ECU-ERM-concept heb ik inmiddels vele positieve reacties gekregen uit binnen- en buitenland. Meest recentelijk liet de internationaal toonaangevende prof. Yanis Varoufakis (Universiteit van Athene) mij weten dat de euro oorspronkelijk op deze wijze ingevoerd had moeten worden.

Hoewel mijn voorkeur i.v.m. 'maatwerk' uitgaat naar currency-units op nationaal niveau, zou er ook gekozen kunnen worden voor drie currency-units naast de ECU/euro. De eerste voor de sterkere eurolanden (met een gelijke waarde aan die van de ECU/euro). De tweede voor de middengroep. En de derde voor de zwakkere eurolanden.

The Matheo Solution omvat verder (hier en daar tevens andere onconventionele maar wel effectieve) voorstellen die ook de overige aspecten van de eurocrisis (de schuldenproblematiek van de zwakke eurolanden en de noodzakelijke stabiliteit van het financiële stelsel) op adequate wijze adresseert.

In een volgende column zal ik daar nader op ingaan.

The Matheo Solution - Oplossingen eurocrisis 2.

*De Financiële Telegraaf (DFT.nl) d.d. 4 augustus 2011
Door André ten Dam*

“Die Griechen werden sicher ein Jahrzehnt benötigen, um wieder wettbewerbsfähig zu werden.“

Dit zei de Duitse minister van Financiën Wolfgang Schäuble op 28 juli jl. in een interview met de Passauer Neue Presse. Hiermee bevestigt hij het in mijn vorige column *'The Matheo Solution - Oplossingen eurocrisis 1.'* van 27 juli jl. gestelde dat het nog jaren zal duren (als dat al lukt) voordat de probleemlanden weer enigszins concurrerend zouden kunnen zijn. Dit geldt natuurlijk voor de voortzetting van de huidige Europees-politieke aanpak van de eurocrisis. Het moge duidelijk zijn dat dit natuurlijk véél te lang duurt en véél te onzeker is.

Zoals gesteld in mijn hiervoor genoemde column biedt het 'ECU-ERM', zijnde het kernconcept van 'The Matheo Solution (TMS)', de enige (aan mij bekende) mogelijkheid om wél en in één klap deze primaire oorzaak van de eurocrisis aan te pakken. En dit dan natuurlijk mét behoud van de euro voor alle eurolanden.

Maar zoals gesteld in mijn column *'Criteria voor oplossingen eurocrisis'* van 19 juli jl. zijn we hiermee er dan nog lang niet. Want iedere oplossing voor de eurocrisis dient allesomvattend te zijn. Daarom biedt TMS ook effectieve oplossingen voor het bereiken van gezonde staatshuishoudingen in en dus voor de schuldenproblematiek van de probleemlanden. Zo ook voor de noodzakelijke waarborging van het financiële stelsel.

Afschaffen van Europese financiële steun aan de probleemlanden

Het huidige beleid van het financieel ondersteunen van de probleemlanden (lees: van de Europese banken en dus ook die banken die dat helemaal niet nodig hebben) met belastinggelden van in aantal steeds verder afnemende sterkere eurolanden dient te worden beëindigd. De gedochten van de huidige en toekomstige Europese noodfondsen als ook het 'ECB-opkoopprogramma' van ongedekt/waardeloos Zuid-Europees staatspapier dienen dus a.s.a.p. opgedoekt te worden!

We moeten terug naar de zogenoemde 'No-bail-out' bepalingen het EU-Verdrag. Anders is, zoals we nu in steeds toenemende mate zien, het einde zoek. Deze bepalingen zijn toch ook niet voor niets in het Verdrag opgenomen?!

Economische hervormingsprogramma's in de probleemlanden dienen uitgevoerd te worden door en onder leiding van *uitsluitend* het IMF. Onderdeel daarvan is het uitsluitend door het IMF verstrekken van nood/overbruggingsleningen. Het IMF is immers voor deze taken in het leven geroepen, zij doen dat al jaren met succes en hebben alle expertise daarvoor in huis.

Terzijde, omdat het geld bij het IMF inmiddels aardig op is, zullen we er wel rekening mee dienen te houden dat de bij het IMF aangesloten landen daar binnenkort bij dienen te storten.

In plaats daarvan schuldsanering (een 'clean haircut').....

Door de Europese-politieke leiders wordt er veel te lang omheen gedraaid. Door de onhoudbare staatsschuldenposities en het gebrek aan economische groei zijn de probleemlanden feitelijk insolvent. In ieder geval Griekenland, Portugal en Ierland en wellicht nu ook Italië en Spanje.

Naast de noodzakelijke verlaging van het prijs/loonniveau en het doorvoeren van economische hervormingen in die landen, dienen deze staatsschulden dus naar een houdbaar niveau te worden teruggebracht. Hiermee krijgen deze landen weer een korte termijn uitzicht op gezonde staatshuishoudingen en een werkbare lastendruk voor burgers en bedrijven. Slechts met deze noodzakelijke randvoorwaarden zullen investeerders in die landen gaan instappen, zullen er banen worden gecreëerd. Kortom gezonde economische groei zal volgen.

Deze schuldsanering dient plaats te vinden simpelweg middels een 'clean haircut' van de staatsobligatiehouders.

Het weg te snijden deel van de staatsschulden van de probleemlanden kan eventueel voor bijvoorbeeld 10 jaar 'geparkeerd' worden. Aan de hand van de staatsschuldenposities van die landen op dat moment dient pas definitief beslist te worden (of en zo ja, voor hoeveel) over het kwijt te schelden percentage.

De hier bedoelde 'clean haircut' dient vooraf en achteraf door het IMF te worden vastgesteld en begeleid aan de hand van het criterium 'gezonde staatshuishouding' in de betreffende landen.

..... en bankensteun uitsluitend waar noodzakelijk

Omdat met name de Europese banken de schuldeisers zijn van de probleemlanden wordt de pijn dan dus primair daar neergelegd. Dit is ook volledig terecht want, zoals uiteengezet in mijn column 'Eurocrisis nu écht EUROcrisis' van 12 juli jl., zijn juist deze banken ook verantwoordelijk voor de huidige schuldenproblematiek.

De consequentie van voornoemde 'clean haircut' is dat sommige van deze banken (maar zeker niet alle) een dergelijk verlies niet of niet geheel zelf kunnen dragen. En juist de banken vormen de kern van het financiële stelsel waarvan de stabiliteit gewaarborgd dient te blijven.

Hoewel je daar niemand over hoort, zullen bovendien de banken in de probleemlanden ook in de private sector afboekingen voor hun kiezen krijgen. Want zodra het prijs/loonniveau in die landen – linksom (interne devaluatie) of rechtsom (monetaire devaluatie) – op een lager niveau komt (zoals noodzakelijk), dan hebben burgers en bedrijven aldaar ook minder euro's ter beschikking om te kunnen voldoen aan lopende betalingsverplichtingen van bestaande bankkredieten.

De bankensector is natuurlijk niet voor niets al geruime tijd bezig met herkapitalisatie met privaat geld. In de nodige gevallen zou een 'haircut' van de obligaties van deze banken, al of niet met omzetting naar aandelen, onvermijdelijk kunnen zijn.

Pas in de resterende probleemgevallen zou dan herkapitalisatie met publiek (belasting)geld of nationalisatie op nationaal en/of EU-niveau (via de ECB) van deze banken nodig kunnen zijn.

Tezamen met het door de ECB, als 'Lender of the Last Resort', waarnodig met liquiditeiten voorzien van probleembanken (met een mechanisme ter voorkoming van inflatie) zullen deze maatregelen grote problemen en de destabilisatie van het financiële systeem kunnen voorkomen. Na verloop van tijd zal juist de kwaliteit van de bancaire sector verbeteren, waarmee het 'algemeen belang' wordt gediend.

Met deze alternatieve aanpak zou er slechts éénmaal en dus véél minder belastinggeld uitgegeven hoeven te worden om de eurocrisis te bestrijden. Niet onbelangrijk, de kans dat die gelden (met rente) door de banken in de toekomst aan de belastingbetaler en de ECB worden terugbetaald is dan ook honderd keer groter dan dat de probleemlanden de huidige Europese leningen ooit zullen terugbetalen.

The Matheo Solution (TMS) op hoofdlijnen

De hoofdlijnen van TMS, als alternatieve aanpak van de eurocrisis, zijn (dus) als volgt:

1. het ECU-ERM met:
 - a.) introductie van een prijs/loondevaluatie mechanisme waarin die (zwakke) eurolanden die dat dringend nodig hebben hun nationale prijs/loonniveau kunnen devalueren ten opzichte van dat van het monetair-economische sterkste euroland, en
 - b.) introductie van de dringend noodzakelijke rente-differentiatie op nationaal niveau, één en ander binnen een gezamenlijk maar hervormd Euro Pact, waarin de euro het enige wettige betaalmiddel blijft in alle eurolanden;
2. Onmiddellijke stopzetting van alle in 2010 ingevoerde en in de toekomst nog in te voeren tijdelijke/permanente Europese 'Bail-Out' regelingen en noodfondsen;
3. Hervormingen in de zwakke eurolanden en introductie van een Insolventie Pact (IP) voor insolvente eurolanden met een 'Controlled Default' en herstructurering van de staatsschulden (dus 'clean haircuts' van de staatsobligatiehouders), één en ander onder leiding van het IMF. Nood/overbruggingsleningen aan de probleemlanden uitsluitend door het IMF. Aanvullende investeringsprogramma's door de EIB;

4. *Herkapitalisatie met privaat geld van in moeilijkheden komende banken. Een 'haircut' van obligatiehouders van dergelijke banken al of niet met omzetting naar aandelen zal in sommige gevallen onvermijdelijk zijn;*
5. *Uitsluitend indien noodzakelijk herkapitalisatie of gehele/gedeeltelijke nationalisatie (dus met publiek/belastinggeld) op nationaal of op Europees niveau (via de ECB) van in moeilijkheden komende banken;*
6. *Het 'ECB Safety Net' (ECB = Lender of the Last Resort) voor liquiditeitssteun middels noodleningen aan in moeilijkheden komende banken met een mechanisme ter voorkoming van inflatie;*
7. *Herstructurering van het bankwezen in de zin dat het bankwezen weer uitsluitend dienstbaar zal zijn aan burgers, bedrijven en overheden. Risicovol 'investment banking' dient afgescheiden te worden van de reguliere (publieke) bankactiviteiten. Europees banktoezicht door de European Banking Authority (EBA);*
8. *Aanscherping van het SGP (begrotingsevenwicht/'Debt Brake', reductie van staatsschulden op termijn tot nul en dan vorming van crisisbuffers) met volautomatische sancties bij overtreding daarvan (met als 'ultimum remedium' uitzetting van een euroland uit het Euro Pact);*
9. *Handhaving/verscherping van de 'No-Bail-Out' bepalingen van het EU-Verdrag. Solidariteitssteun uitsluitend in de gevallen zoals nu ook bedoeld in artikel 122 lid 2 TFEU (bij natuurrampen e.d.);*
10. *Introductie van de mogelijkheid van vrijwillige uittreding ('Opt-Out') van een euroland uit het Euro Pact, zónder uittreding uit de EU en dus zónder opzegging van (de rest van) het EU-Verdrag.*

In een volgende column zal ik de gevolgen van de invoering van The Matheo Solution nader in kaart brengen. Daarbij komen de zwakke eurolanden, de sterke eurolanden, de eurozone als geheel, de bankensector, de ECB, de EU, het IMF en natuurlijk de burgers en bedrijven in de eurozone centraal te staan.

The Matheo Solution – Gevolgen invoering

De Financiële Telegraaf (DFT.nl) d.d. 10-16 augustus 2011
Door André ten Dam

In mijn vorige columns 'The Matheo Solution - Oplossingen eurocrisis 1 en 2', van 27 juli jl. en 4 augustus jl. is The Matheo Solution (TMS) inhoudelijk uiteengezet. In deze column zal ik duidelijk maken dat TMS veruit de minst pijnlijke behandeling van de eurocrisis is met de beste perspectieven op herstel. Hierbij ga ik in op de gevolgen van de invoering van TMS voor alle betrokkenen.

Voor de oorspronkelijke Engelstalige versie zie:

<http://www.incassomeesters.nl/effects-of-implementing-the-matheo-solution-update2011.pdf>

1. Griekenland, als representant van de zwakke eurolanden

- Met TMS wordt het huidige Euro Pact aangepast. Hierbij introduceert de eurozone naast de bestaande Euro Currency Unit (ECU) ook nationale currency (NCU's). Beide zijnde rekeneenheden voor calculatiedoeleinden. De Griekse-NCU dient parallel aan de ECU. De ECU is gelijk aan de NCU van het sterkste euroland. De euro is en blijft het enige betaalmiddel in alle eurolanden.
- Initieel is de Griekse-NCU in waarde gelijk aan de ECU. Maar de Griekse-NCU devalueert vervolgens direct t.o.v. de ECU. Hiermee wordt het prijs/loonniveau van Griekenland verlaagd t.o.v. van dat in het sterkste euroland. De ernstig aangetaste internationale concurrentiepositie van Griekenland herstelt zich in één klap. Griekenland krijgt directe perspectieven op gezonde structurele (reële) economische groei.
- Het Griekse private renteniveau blijft laag om daar het economische herstel te ondersteunen.
- Middels een 'clean haircut' o.l.v. het IMF wordt de Griekse staatsschuld teruggebracht tot een werkbaar niveau. Nood/overbruggingsleningen aan de Griekse overheid worden verstrekt door uitsluitend het IMF.
- Griekse banken die als gevolg hiervan in moeilijkheden komen worden, indien nodig, ondersteund met Griekse of Europese financiële solvabiliteitsteun van de Griekse overheid en/of van een daartoe op te richten en door de ECB gefinancierd Europees bankennoodfonds. De ECB ondersteunt die banken ook waarnodig met liquiditeitsteun.
- Griekse productie en producten worden dus goedkoper in ECU/euro's. Hierdoor zullen Griekse producten aantrekkelijker worden, niet alleen in Griekenland zelf maar ook op de exportmarkt.
- Griekenland wordt weer interessant voor binnen- en buitenlandse investeerders. Met het doorvoeren van de noodzakelijke economische hervormingen zullen de Griekse productie en exporten (waaronder de toeristische sector maar zeker niet alleen) dus groeien. Nieuwe banen zullen ontstaan en gezonde structurele economische groei zal volgen. Ook de binnenlandse bestedingen zullen toenemen. Importen in Griekenland worden duurder waardoor deze zullen dalen. De tekorten op de Griekse lopende rekening met het buitenland zullen snel en sterk verminderen en (op termijn) omslaan naar overschotten.
- Uitkeringen zullen verminderen. Belastingopbrengsten zullen stijgen. Het Griekse begrotingstekort zal dalen en (op termijn) omslaan naar begrotingsoverschotten. De tot een voor Griekenland draagbaar niveau weggesaneerde staatsschuld zal verder dalen.
- Met de dan te ontstane gezonde Griekse economie en staatshuishouding kan Griekenland weer en tegen steeds lagere rentevergoedingen terecht bij de financiële markten voor (her)financiering van de Griekse staatsschuld.
- In de florierende Griekse economie zullen de Griekse banken op termijn in staat zijn de Griekse en/of Europese deelnemingen als ook de ECB-liquiditeitsteun terug te betalen. Hetzelfde geldt voor de nood/overbruggingsleningen van het IMF.

2. Duitsland, als representant van de sterke eurolanden

- Met TMS wordt het huidige Euro Pact aangepast. Hierbij introduceert de eurozone naast de bestaande Euro Currency Unit (ECU) ook nationale currency (NCU's). Beide zijnde rekeneenheden voor calculatiedoeleinden. De Duitse-NCU dient parallel aan de ECU. De ECU is gelijk aan de NCU van het sterkste euroland, thans de Duitse NCU. De euro is en blijft het enige betaalmiddel in alle eurolanden.
- Initieel is de Duitse-NCU in waarde gelijk aan de ECU. Omdat en zolang Duitsland het monetair-economisch sterkste euroland is, blijft dat ook zo.

- Het Duitse private renteniveau wordt verhoogd om aldaar de sterke economie niet te laten oververhitten en uit de hand lopende inflatie te beteugelen/voorkomen.
- De waarde van de ECU/euro en de Duitse NCU zullen stijgen *vis-à-vis* de US-dollar (en andere vreemde valuta) en NCU's of de zwakkere eurolanden waardoor de Duitse koopkracht en de binnenlandse bestedingen aldaar toenemen. Bovenmatige inflatieverhogende loonstijgingen worden afgewend. Importen uit de zwakke eurolanden zullen toenemen ten koste van importen uit 'lagere-lonen-landen' van buiten de eurozone. Duitse burgers gaan door het lagere prijsniveau aldaar weer eerder met vakantie naar de Zuid-Europese landen als alternatief voor de Caribbean e.d. (dan hoeven ze ook niet meer zo ver te vliegen).
- Door de hoge kwaliteit van de Duitse productie en de hoge graad van innovatie aldaar zal Duitsland een internationaal toonaangevend exportland blijven. En nadat de zwakke eurolanden economisch zijn hersteld, zullen ook de exporten naar die landen weer toenemen. De Duitse economie zal verder groeien.
- Door de recentelijk in de Duitse grondwet vastgelegde 'Debt-brake' zal het begrotingstekort aldaar verdwijnen en de Duitse staatsschuld sterk verminderen en op den duur verdwijnen.
- Duitse banken die als gevolg van de 'clean haircuts' van de staatsobligaties van de zwakke eurolanden in moeilijkheden komen worden, indien nodig, ondersteund met financiële solvabiliteitssteun van de Duitse overheid en/of van een daartoe op te richten en door de ECB gefinancierd Europees bankennoodfonds. De ECB ondersteunt die banken ook waarnodig met liquiditeitssteun. In de florerende Duitse en Eurozone economie zullen de Duitse banken op termijn in staat zijn de Duitse en/of Europese deelnemingen als ook de ECB-liquiditeitssteun terug te betalen.
- Financiële steun – via het IMF – aan de zwakke eurolanden zullen slechts incidenteel en in beperkte mate nodig zijn. En deze gelden zullen (met rente) al op afzienbare termijn - via het IMF - aan de Duitse belastingbetaler terugbetaald kunnen worden.

3. De eurozone als geheel

- Door het aangepaste Euro Pact zal de eurozone, mondiaal gezien, een veel evenwichtiger economisch blok worden met (perspectieven op) gezonde reële economische groei voor zowel de sterke als de zwakke eurolanden. Hierbij maakt ieder individueel euroland gebruik van haar eigen economische kracht en geografische/klimatologische locatie. De sterke eurolanden blijven zich concentreren op productie van hoge kwaliteit en met een hoge graad van innovatie. De zwakke eurolanden zullen, door het lagere prijs/loonniveau aldaar, weer productie op kunnen starten die sinds de invoering van de euro verloren is gegaan aan 'lagere-lonen-landen' buiten de eurozone.
- Bovendien kunnen zuidelijke eurolanden bijvoorbeeld een op export gerichte klimaatvriendelijke energieproductiesector ontwikkelen waardoor de afhankelijkheid van te importeren fossiele brandstoffen in de eurozone wordt verminderd en het milieu wordt gediend.
- Als gevolg van één en ander zal de eurozone als geheel, door interne en onderlinge diversificatie en verstandige investeringen, minder behoeven te importeren uit landen buiten de eurozone. Het handelsoverschot van de eurozone als geheel zal toenemen.
- In plaats van dat *'het Europa van de verschillende economische snelheden'* een last is, zal de eurozone middels diversificatie van productie daaruit juist haar kracht halen.
- De euro blijft (in gewijzigde opzet) bestaan en daarmee blijven de Europese idealen intact.
- De eurozone verwordt *niét* tot een permanente 'Transfer Unie'.
- De euro zal wellicht de functie van de stabiele en waardevaste internationale reservemunt van de Amerikaanse dollar kunnen overnemen.

4. De Europese bankensector

- Als gevolg van de 'clean haircuts' van de staatsschulden van de zwakkere eurolanden zullen de Europese banken initieel verliezen lijden. Sommige banken zullen daardoor in solvabiliteits- en liquiditeitsmoeilijkheden kunnen komen. Naast de lopende herkapitaliseringsprogramma's in het bankwezen zal de noodzakelijke stabiliteit van het financiële stelsel gewaarborgd blijven door tijdelijke kapitaalsteun van nationale overheden en/of het op te richten en door de ECB gefinancierde Europese bankennoodfonds en door ECB-liquiditeitssteun (het 'ECB-Safety-Net') aan in moeilijkheden komende Europese banken.
- Nationale en Europese overheden krijgen hierbij wederom de kans het Europese bankwezen te hervormen in de zin dat risicovol 'investment banking' afgescheiden dient te worden van de kerntaken van het bankwezen en er deugdelijk banktoezicht zal zijn. Het bankwezen dient immers primair dienstbaar te zijn aan de burgers, bedrijven en overheden in de eurozone. Vanzelfsprekend zal de exorbitante 'bonuscultuur' in het bankwezen tegelijkertijd en voorgoed aangepakt dienen te worden.
- TMS zal de banken 'helpen' om de economieën van de individuele eurolanden en de eurozone als geheel te dienen i.p.v. deze te beschadigen.

- Op afzienbare termijn zullen de Europese banken door de economische bloei in de eurozone weer kunnen floreren en dan tevens de overheids- en bankennoodfondsdeelnemingen en ECB-leningen (met rente) kunnen terugbetalen.

5. De Europese Centrale Bank (ECB)

- De ECB blijft de Europese centrale bank en zal met haar monetaire beleid terugkeren naar haar enige statutaire en Verdragsrechtelijke monetaire taken van 'inflatiebeheersing' en 'waarborging van de stabiliteit van het financiële stelsel'. Dit met respectering van de statutaire en Verdragsrechtelijke 'No-Bail-Out'-bepalingen. De door de ECB vanaf 2010 gestarte 'opkoopprogramma's' van ongedekt/waardeloos Zuid-Europees staatspapier worden dus gestaakt.
- De ECB zal dan de door haarzelf sinds 2010 aangetaste onafhankelijkheid en geloofwaardigheid kunnen herwinnen. Deze onafhankelijkheid en geloofwaardigheid is immers door de hiervoor genoemde 'ECB-opkoopprogramma's' ernstig aangetast.
- De ECB blijft de geldhoeveelheid reguleren in alle eurolanden. Maar de taken van de ECB zullen uitgebreid worden. Enerzijds met het zo nodig periodiek aanpassen van de wisselkoersen van de NCU's van de eurolanden t.o.v. de ECU. En anderzijds met het periodiek 'op maat' vaststellen van het private renteniveau in ieder afzonderlijk euroland.
- Middels het zogenoemde 'ECB-Safety-Net' zal de ECB - in haar natuurlijke rol als 'Lender of the Last Resort' - in noodsituaties in moeilijkheden komende Europese (systeem)banken voorzien van tijdelijke liquiditeits- en kapitaalsteun. Hierbij zal een mechanisme ter voorkoming van inflatie worden toegepast.
- Tezamen met de nationale overheden en toezichthouders zal de ECB zorg dragen voor de herstructurering van het bankwezen zoals hierboven omschreven onder nr 4.

6. Het EU-Verdrag

- Het EU-Verdrag wordt aangepast in de zin dat het huidige desastreuze Euro Pact wordt veranderd in het kernconcept van TMS.
- Het Stabiliteit en Groeipact (SGP) wordt aangescherpt in de zin dat ieder euroland begrotingsevenwicht ('Debt-brake') dient te realiseren. Verder zullen staatsschulden op termijn verdwijnen. Vanzelfsprekend zal hieraan een vol-automatisch (dus zónder politieke beïnvloeding) waarschuwings- en sanctiemechanisme gekoppeld dienen te worden met als ultimum remedium eliminatie van een euroland uit de eurozone. Dit overigens zónder uitzetting van dat land uit de EU. Hiertoe zal dus een (politiek onafhankelijke) eurozone autoriteit in het leven geroepen dienen te worden.
- Verder dient - onder het motto 'vrijheid, blijheid'- ook de mogelijkheid van een vrijwillige uittreding uit de eurozone door een euroland in het EU-Verdrag opgenomen te worden. Ook dit zónder opzegging van de rest van het Verdrag.
- Zo nodig dienen de 'No-Bail-Out'-bepalingen aangescherpt te worden.
- Het eveneens politiek onafhankelijk Europese bankennoodfonds dient gecreëerd te worden. Dit door de ECB gefinancierde noodfonds zal in moeilijkheden komende (systeem)banken van tijdelijke solvabiliteitssteun voorzien. Tezamen met de nationale overheden en het deugdelijke banktoezicht zal dit noodfonds ook zorg dragen voor de herstructurering van het bankwezen zoals hierboven omschreven onder nr 4.
- De Europese idealen blijven intact. De eurozone verwordt niét tot een permanente 'Transfer Unie'.

7. Het Internationaal Monetair Fonds (IMF)

- Het IMF begeleidt zwakke eurolanden in insolventie- en hervormingstrajecten. Uitsluitend o.l.v. het IMF worden de 'clean haircuts' van de schuldeisers van en de hervormingsprogramma's in die landen uitgevoerd.
- Uitsluitend het IMF voorziet insolvente eurolanden van nood/overbruggingsleningen tot dat deze landen weer op de financiële markten terecht kunnen. De bij het IMF aangesloten landen dienen het IMF daartoe financieel in staat te stellen.

8. De financiële markten en rating agencies

- Door de (perspectieven op) gezonde economische groei ook in de zwakke eurolanden en de deskundige begeleiding daarbij van het IMF zal het vertrouwen van de financiële markten in de zwakke eurolanden snel herstellen.

- Hierdoor zullen de 'credit-ratings' van deze landen al snel weer omslaan naar kredietwaardig. Deze landen kunnen dan tevens weer terecht op die markten voor (her)financiering van staatsschulden tegen draagbare rentevergoedingen.
- Door één en ander zullen ook investeerders gaan instappen in private projecten in die landen. De Europese Investeringsbank (EIB) kan hier een kartrekkende rol in vervullen.

9. De politiek

- De Europese politieke leiders zullen afstand moeten nemen van het halsstarrig vast blijven houden aan het huidige desastreuze 'one-size-fits-all' Euro Pact. In plaats daarvan zullen zij The Matheo Solution in het Europact integreren. Waar nodig zal dit gebeuren op een democratische wijze via de nationale parlementen en referenda. Het daarvoor noodzakelijke maatschappelijke draagvlak zal gemakkelijk en in ieder euroland gevonden worden. Want de burgers en bedrijven in alle eurolanden hebben daar alleen maar voordeel bij!
- Omdat het ECU-ERM van TMS niet strijdig is met het EU-Verdrag kan met de implementatie daarvan nog vandaag begonnen worden.
- De huidige politieke instabiliteit en polarisatie op zowel Europees als nationaal niveau zal omslaan naar stabiliteit en eenheid.
- Daarna gaat de politiek terug in zijn hok om zich niet meer bezig te houden met zaken waarvan zij geen verstand (blijken te) hebben.

10. De burgers en bedrijven in de eurozone

- Het vertrouwen van de burgers en bedrijven van alle eurolanden in de euro, de gewenste Europese samenwerking, de Europese eenheid en solidariteit wordt hersteld.
- Belastinggelden van de burgers en bedrijven van de sterkere landen zullen slechts incidenteel en in beperkte mate aangewend dienen te worden om de veroorzaakte rommel op te ruimen. En deze gelden zullen voor een belangrijk deel (met rente) terugbetaald kunnen worden.
- Bedrijven zullen floreren en burgers hebben werk en welvaart hetgeen ook de Europese en nationale sociale stabiliteit en homogeniteit ten goede komt.

Nota Bene!

Met dit alles voldoet The Matheo Solution aan álle criteria waaraan iedere oplossing van de eurocrisis (welke dan ook) dient te voldoen, zoals deze zijn gesteld in mijn column van 19 juli jl. '*Criteria voor oplossingen eurocrisis*'.

Tot slot en terzijde, als ik nu (bijna een jaar na dato en met de kennis van nu) TMS voor de eerste keer had moeten opschrijven, zou deze er dus hetzelfde uitzien!

Omdat daar veel onduidelijkheid en discussie over is, zal ik in een volgende column in het kader van de oplossing van de eurocrisis eens nader ingaan op de vraag '*Méér of mínder Europa?*'

Waarom juist géén eurobonds

*De Financiële Telegraaf (DFT.nl) d.d. 17 augustus 2011
Door André ten Dam*

George Soros heeft met een artikel in The Financial Times van vorige week in Duitsland en Nederland de knuppel in het hoenderhok gegooid. Hij pleit voor eurobonds als zijnde de oplossing voor de eurocrisis. Daarbij stelt hij dat Duitsland (en Nederland) de schuldige zouden zijn van de eurocrisis omdat zij eurobonds tot nu hebben tegengehouden. Het moet niet veel gekker worden!

Duitsland

Angela Merkel en haar CDU beginnen nu te twifelen: Dan toch maar eurobonds?

Union-partner CSU blijft bij monde van partijvoorzitter Horst Seehofer fel tegen. Deze stelde dat hij dat niet mee zal maken.

Ook de regeringspartij FDP blijft eurobonds faliekant afwijzen. FDP-Chef Philipp Rösler zei daarover:

“Eurobonds zijn duidelijk de verkeerde prikkels. Zij zouden prestatie belemmerend werken. Duitsland zou gestraft worden voor haar solide financiële staatshuishouding en voor haar degelijk economisch beleid.”

The Financial Times Deutschland stelde deze week daarom niet zonder reden:

“De Duitse positie inzake eurobonds legt in toenemende mate een bom onder de zwart-gele regeringscoalitie.”

Nederland

Mark Rutte en Jan Kees de Jager schijnen volgens de laatste berichtgevingen inmiddels intern ook aan eurobonds te denken.

De actieve politiek in Nederland beperkt zich echter vooralsnog als een (kleuter)klas tot het ‘ouwe koeien uit de sloot halen’ en het spelen van ‘cijfers en letters’. De actuele internationale discussie over eurobonds laten zij (graag) nog over aan oud-gedienden.

Zo sprak oud-premier Ruud Lubbers zich vorige week met een hartekreet uit vóór eurobonds als zijnde de nog enige oplossing voor de eurocrisis.

Zijn goede vriend, studiegenoot en voormalig ‘no-nonsense’ minister van Financiën Onno Ruding verwees eurobonds daarop afgelopen weekend echter direct naar de prullenbak. Terecht bepleit Ruding juist de individuele verantwoordelijkheid en discipline van ieder euroland voor het op de kortst mogelijke termijn volgens de harde aanpak op orde brengen van de eigen begrotingstekorten en staatsschulden als de te volgen weg.

Terzijde, wees Ruding (de huidige voorzitter van ‘The Centre for European Policy Studies, CEPS’) hierbij ook op de ongewenstheid van de ‘ECB-opkoopprogramma’s’ van staatsobligaties van de zwakke eurolanden. Vorige week nog voor € 22 miljard!

Ruding stelt:

“Ik ben daar zeer bedroefd over. Wat de ECB doet is in strijd met het Verdrag van Maastricht en niet in overeenstemming met de eigen statuten. Dan zijn er altijd wel juristen die weer met een warrig verhaal komen, maar het is gewoon niet zo. Nee. Nee. We kunnen dit niet doorzetten. De ECB heeft nu al kelders vol met derderangstroep die als onderpand dienen en sterk in waarde zijn gedaald. Er is een enorm gat en de ECB zal afboekingen moeten doen. Waar komt de pijn terecht? Bij de belastingbetaler.”

Maar ook Ruding weet geen oplossing van de eurocrisis. Hij komt immers niet verder dan strenge discipline en een harde aanpak op het gebied van overheidsbegrotingen en staatsschulden. Kennelijk nog onbekend met The Matheo Solution (TMS), komt ook hij niet met een oplossing voor de kernoorzaak van de eurocrisis: Het gebrek aan herstel van de concurrentiekracht van de zwakke eurolanden.

Dat Lubbers géén monetair-econoom is, zoals Ruding stelt, vindt ik overigens niet relevant. Want het gaat immers om inhoud en argumentatie.

Waarom juist géén eurobonds?

Maar nu terug naar de vraag van vandaag: Waarom juist géén eurobonds?

Ten eerste omdat eurobonds dus géén oplossing bieden voor de hierboven genoemde kernoorzaak van de eurocrisis. Hiermee is deze discussie dus feitelijk direct beëindigd!

Maar goed we gaan nog even door.

De financiële markten tot rust brengen wat betreft de rentevergoedingen op de staatsobligaties van de zwakkere eurolanden kan ook op andere wijzen (zie bijvoorbeeld hier verder). En één van de mogelijke middelen mag vanzelfsprekend nooit tot hét doel worden verheven.

Ten tweede nemen eurobonds de noodzakelijke druk weg bij de zwakkere eurolanden om hun begrotingstekorten a.s.a.p. weg te werken en hun staatsschulden daarmee verder op orde te brengen. En deze individuele verantwoordelijkheid en discipline voor ieder euroland is juist van groot belang, zoals ook Ruding stelt.

Aan een euroland, dat de regels inzake begrotingstekorten en staatsschulden overtreedt, zullen weliswaar financiële sancties worden opgelegd, maar deze worden dan uiteindelijk weer gefinancierd door, U raadt het al,de steeds in aantal verder afnemende sterkere eurolanden.

Ten derde omdat met eurobonds de sterkere eurolanden (zoals Duitsland en Nederland) gestraft worden voor hun meer solide staatshuishouding en economisch beleid. Deze landen moeten dan immers hogere rentevergoedingen op hun staatsobligaties betalen dan wanneer zij zelf daarvoor naar de kapitaalmarkt stappen. Volgens deskundigen is dit verschil in Duitsland dan 2.3 procentpunt en in Nederland 2,0 procentpunt. Op basis van dit cijfer zou dat voor Nederland een extra financieringslast van bijna € 8 miljard met zich meebrengen. En voor een goed begrip.....dit dan jaarlijks!

Deze bedragen komen dan dus ten goede aan die eurolanden die er jarenlang een potje van hebben gemaakt. Goed gedrag wordt dus gestraft, slecht gedrag beloond.

Ten vierde omdat eurobonds een volstrekt onnodige en ongewenste overdracht van nationale souvereiniteit aan Europa is.

Ten vijfde zou met eurobonds (waarvoor ieder individueel euroland voor terugbetaling aansprakelijk is) de hoogst ongewenste en desastreuze permanente 'Transfer Unie' een feit worden.

Zolang de economieën van de aan de eurozone deelnemende landen niet van gelijke kracht zijn en geen gelijke groeisnelheid hebben, zal er dan dus structureel belastinggeld van de sterkere naar de zwakkere landen getransfereerd worden. De dan steeds in aantal verder afnemende sterkere eurolanden worden uiteindelijk ook het moeras in getrokken. Zie hiervoor mijn eerdere column 'Criteria voor oplossingen eurocrisis' van 19 juli jl.

Ten zesde wordt met eurobonds (dus) de individuele kredietwaardigheid van de sterkere eurolanden ernstig aangetast.

Ten zevende (en niet geheel onbelangrijk) zijn eurobonds regelrecht in strijd met het de no-bail-out bepalingen van Verdrag van Maastricht.

Ten achtste (last but not least) eurobonds zijn geheel overbodig wanneer The Matheo Solution (TMS) wordt ingevoerd.

Zoals in mijn eerdere columns uiteengezet biedt TMS de zwakkere eurolanden de nu primair noodzakelijke directe perspectieven op snel economisch herstel en (als gevolg daarvan) gezonde staatshuishoudingen.

Vervolgens voorziet TMS in een zelfregulerend systeem waarbij de financiële markten individuele eurolanden zullen dwingen tot een gezonde staatshuishouding. Bij een gebrek aan een gezonde

financiële staatshuishouding zullen de banken die eurolanden immers niet meer financieren dan wel zulks tegen hogere rentevergoedingen, zoals ook bedoeld door Ruding. Omdat zij verliezen zelf zullen moeten dragen zullen de banken er immers wel voor waken om risicovolle landen (verder) te financieren. Want zelfs een ezel stoot zich niet tweemaal aan dezelfde steen.

En indien individuele eurolanden een loopje blijven nemen met het volgens TMS verscherpte Stabiliteits- en Groeipact (SGP), worden zij uiteindelijk als euroland geëlimineerd.

Kortom de tucht van de markt.

Terug naar George Soros

Begin deze week liet George Soros wederom van zich horen in The Financial Times. Dit keer presenteerde hij zijn driepunten oplossing van de eurocrisis. Wolfgang Münchau (die overigens ook het licht nog niet heeft gezien) van Eurointelligence vatte dit als volgt samen:

“De eerste stap zou volgens Soros moeten zijn enkel een toezichhoudend systeem voor banken omdat het EFSF de functie neemt van het herkapitaliseren van de banken (gelijk de FDIC in de VS). De tweede stap houdt ‘eurobonds’ in, maar met Duitsland aan het stuur. Soros stelt voor een aanzienlijk deel van nationale staatsschulden om te zetten in eurobonds. Ten derde vindt Soros dat het mogelijk moet zijn om landen uit de euro te zetten, indien deze zich niet houden aan het Stabiliteits- en Groei Pact (SGP).”

Gelet op zijn voorstel van eurobonds, heeft ook Soros (gelijk Lubbers, Ruding en Münchau) kennelijk nog niet kennisgenomen van TMS. Want ook hij weet dus geen goede oplossing voor de hoofdoorzaak van de eurocrisis.

Maar, wat betreft de twee overige punten van zijn plan vindt Soros nu - een jaar na dato - wél (op eigen kracht) de aansluiting bij The Matheo Solution.

Aansluitende op de mini Eurotop van Angela Merkel en Nicolas Sarkozy van gisteren zal ik, in het kader van de eurocrisis, een volgende keer eens ingaan op de vraag: *‘Méér of mínder Europa?’*

Eurocrisis - Méér of mínder Europa? (1)

*De Financiële Telegraaf (DFT.nl) d.d. 22 augustus 2011
Door André ten Dam*

Angela Merkel en Nicolas Sarkozy hebben vorige week aangekondigd dat er een Europese economische regering moet komen. Hoewel economische sturing zowel op eurozone als op individueel euroland niveau onontkoombaar en dringend noodzakelijk is, lijkt mij een Europese regering hiervoor te veel van het goede. Maar toen ik hen hoorde zeggen dat dan juist de nationale regeringsleiders zo een regering zouden moeten vormen, sloeg mij de schrik om het hart.

Want als we de huidige Europese politieke elite ook nog eens aan het roer zouden zetten van een Europese economische regering, kunnen we in Europa maar beter gelijk het licht uitdoen. Het is immers juist deze zelfde elite die na ruim anderhalf jaar 'eurocrisis-bestrijden' en daarbij 'de bevolkingen voorliegen' de problemen van kwaad tot héél véél erger heeft gebracht.

In dit kader verwijs ik U hierbij graag naar het artikel '*Scheitert Europa?*' van Gabor Steingart (Hoofdredacteur van het Duitse Handelsblatt) van afgelopen vrijdag.
<http://www.handelsblatt.com/politik/international/scheitert-europa/4520840.html?p4520840=all>

Zo ook naar het Handelsblatt-artikel '*Die sieben lebenslüge des euro*' van eerder deze maand.
<http://www.handelsblatt.com/politik/international/die-sieben-lebensluegen-des-euro/4475126.html>

Hoewel in het Duits, is het méér dan de moeite waard om hiervoor even de tijd te nemen. En voor een goed begrip, het Handelsblatt is het meest toonaangevende en grootste financieel-economische dagblad van de eurozone en staat zeker niet bekend als 'eurosceptisch'.

De politieke aanpak van de eurocrisis begint nu overigens met 'de Fins-Griekse kwestie' steeds ridiculer vormen aan te nemen. Als dit nu allemaal niet zo diep treurig en voor ons allen niet zo desastreus zou zijn, zouden we daar hartelijk om kunnen lachen.

De Europese politieke elite heeft de mondiale economie nu (volstrekt onnodig) wellicht aan het begin van een nieuwe recessie gebracht.

Maar, zoals uiteengezet in mijn Dft-columns vanaf 12 juli jl., kan het tij nog worden gekeerd.....met The Matheo Solution (TMS).

De perfecte monetaire unie

In zijn boek '*The End of the Euro*' schets de beroemde Franse professor Christian Saint Etiënne de voorwaarden waaraan voor een (perfecte) monetaire unie moet worden voldaan. Deze zijn volgens hem:

1. De economieën van de daaraan deelnemende landen moeten duurzaam convergeren, zowel wat betreft economische kracht als groeiontwikkeling.
2. De monetaire unie vereist het kader van een staat met een economische regering, een gezamenlijk budget en een gezamenlijk concurrentiebeleid.

Met de eerste voorwaarde van Saint Etiënne ben ik het geheel eens. Op zijn tweede voorwaarde zal ik in mijn volgende column nader ingaan.

Maar ik zou eerst nog wel drie voorwaarden aan die van Saint Etienne willen toevoegen:

3. De burgers van de aan zo een monetaire unie deelnemende landen moeten een gezamenlijk eenheidsgevoel hebben (maatschappelijk draagvlak) dat uitstijgt boven gezond nationalisme.
4. De deelnemende nationale staten moeten bereid zijn tot overdracht van enige soevereiniteit aan een federaal bestuur.
5. En niet onbelangrijk, de burgers en bedrijven van de aan een monetaire unie deelnemende landen moeten daar vanzelfsprekend ook voordeel bij hebben.

Hoewel Saint Etiënne altijd 'pro-euro' is geweest, is hij van mening veranderd.

In het Libération interview *'The euro cannot continue as it is'* van 12 juli jl. licht hij dat als volgt toe en bepleit hij een opsplitsing van de euro(zone) in 'Noord' en 'Zuid':

"..... De euro(zone) kan niet verder in zijn huidige vorm. Want de euro(zone) heeft een structureel probleem: Er doen landen aan mee die met elkaar niets in één en dezelfde monetaire unie te zoeken hebben. Aan de ene kant de Noordelijke landen, Duitsland, Nederland en Oostenrijk met hun 'exportmodel'. En aan de andere kant de Zuidelijke landen zoals Frankrijk, Italië, Spanje etc. met hun 'consumptiemodel'. De eerst genoemden kunnen internationaal nog gemakkelijk 'concurrerend' blijven met een euro van ca. 1.50 US-dollar, terwijl de laatstgenoemden een euro kunnen hebben van maximaal 1.30 US-dollar maar liever lager. De Zuidelijke landen zouden het Noordelijke 'exportmodel' kunnen adopteren. Maar dat is onmogelijk omdat de waarde van de euro wordt 'bepaald' door de Duitse economische kracht. Of anders moeten de Noordelijke landen de euro(zone) verlaten en een nieuw 'currency block' vormen. Slechts dan is de noodzakelijke devaluatie van de Zuidelijke landen mogelijk. Dat is de enige coherente oplossing voor de eurocrisis."

Als het niet kan zoals het moet dan moet het maar zoals het kan

Met zijn analyse vindt prof. Saint Etienne dus aansluiting bij het gegeven dat de kernoorzaak van de eurocrisis is gelegen in 'het gebrek aan herstel van de concurrentiekracht van de zwakke eurolanden'. Zie hiervoor mijn Dft-column *'Eurocrisis nu echt eurocrisis'* van 12 juli jl.

Etienne heeft dus nog niet kennis genomen van The Matheo Solution (TMS), zoals ik deze - stap voor stap - in mijn eerdere Dft-columns heb uiteengezet.

TMS maakt immers het onmogelijk geachte mogelijk. Want TMS combineert onder het motto van *'het beste van twee werelden'* de euro als het enige wettige betaalmiddel in alle eurolanden met de mogelijkheden van prijs/loondevaluaties op nationaal-lidstaatsniveau.

Of zoals Ruud Lubbers altijd zei:

'Als het niet kan zoals het moet, dan moet het maar zoals het kan.'

Europese splitsing en polarisatie kan dus met TMS worden vermeden en de zo gekoesterde Europese gedachte en eenheid bewaard.

De Nederlandse politiek: 'Recidivisten' en 'Fundamentalisten'

Wat betreft het vraagstuk van de Europese integratie in het kader van de oplossing van de eurocrisis onderscheiden we de *'Recidivisten'* en de *'Fundamentalisten'*. Deze benamingen gebruik ik niet zo zeer om te kwetsen maar meer om zaken juist duidelijk te kunnen maken.

De *Recidivisten* worden in het Nederlandse politieke spectrum vertegenwoordigd vooral door D'66, Groen Links en de PvdA. Deze partijen willen Nederland het liefst opheffen en in een federaal Europa op laten gaan. Maar ook de VVD en het CDA zijn Recidivisten. Kortom we spreken over de gehele gevestigde politieke machtselite (en hun economische adviseurs).

Deze Recidivisten wensen met het huidige 'euro-experiment' gewoon vrolijk verder te gaan. Dit dus ondanks het feit dat uit de geschiedenis vanaf de invoering van de euro (zoals dus ook door prof. Saint Etienne geanalyseerd) inmiddels is gebleken dat het huidige Euro Pact gewoonweg niet werkt en juist desastreus is.

Aan de andere kant hebben we de *Fundamentalisten*. Deze willen het liefst de 'oude vertrouwde' gulden terug of anders opsplitsing van de euro in 'Noord en Zuid'. In ons politieke spectrum wordt deze stroming vertegenwoordigd vooral door de PVV en de SP. Van Europese integratie willen zij überhaupt niets weten.

Als The Matheo Solution (TMS) er niet zou zijn, zou 'Terug naar de Gulden' of opsplitsing van de euro in 'Noord en Zuid' de verstandigste weg zijn. Bij de laatste optie zouden mijns inziens dan overigens niet de Noordelijke maar juist de Zuidelijke landen moeten uittreden. Maar het dan daarbij tegelijkertijd stopzetten van iedere vorm van Europese integratie lijkt mij niet zo verstandig.

Want anders dan het huidige desastreuze Euro Pact en de geldverslindende Brusselse bureaucratie heeft (de interne markt van) de Europese Unie, met haar onderling open handelsgrenzen, juist veel

welvaart gebracht. Zeker ook in Nederland met onze 'open' economie. Europa is hierdoor als een economisch machtsblok van grote betekenis op de wereldkaart gepositioneerd. En wil Europa met haar lidstaten mondiaal een belangrijke rol van betekenis (blijven) spelen dan zullen we gewoonweg samen moeten werken. Ook op monetair-economisch gebied. Maar dat dient dan vanzelfsprekend wel op een verstandige en verantwoorde wijze te gebeuren.

En ook de euro kan ontegenzeggelijk voordelen hebben, mits aangepast conform The Matheo Solution (TMS).

In iedere monetaire unie zal er sprake moeten zijn van enige soevereiniteitsoverdracht. Maar wat mij betreft niet meer dan strikt noodzakelijk. In een volgende column zal ik daarop nader ingaan.

Rutte moet VNO en FNV negeren

*De Financiële Telegraaf (DFT.nl) d.d. 23 augustus 2011
Door André ten Dam*

In een interview met ANP heeft werkgeversvoorzitter Bernard Wientjes laten weten dat Mark Rutte eurosceptici moet negeren bij de aanpak van de eurocrisis. Rutte zou gewoon door moeten gaan op de ingeslagen weg. Dit is niet alleen minachting van de zijde van Wientjes maar met deze kortzichtige visie schiet Wientjes zich ook in de eigen voet.

Wientjes is bang voor het domino-effect als de hulp aan Griekenland er niet zou komen. Want dan komen volgens hem ook Spanje en Italië aan de beurt:

"...dat is slecht voor onze economie, die aanzienlijke export en investeringsbelangen heeft in Zuid-Europa."

Maar met de huidige politieke aanpak van de eurocrisis staan we inmiddels aan het begin van de volgende recessie. En Wientjes begrijpt kennelijk niet dat er in de probleemlanden eerst weer geld verdiend moet gaan worden. Anders valt er voor Nederland – voor je het weet – daarheen helemaal niets meer te exporteren. Daar gaan dan de winsten van en de werkgelegenheid in onze exportsector.....

Het zijn juist eurosceptici die er op wijzen dat de probleemlanden hun prijs/loonniveau moeten devalueren. Anders komen deze landen er nooit meer bovenop.

Als voorbeeld verwijs ik naar prof. Jaap van Duijn en zijn vandaag gepresenteerde boek 'De Schuldenberg'. In De Telegraaf citeerde Ronald van Gessel vandaag prof. Van Duijn als volgt:

"Op de EU-top van 21 juli hadden de regeringsleiders moeten besluiten de Griekse schulden af te stempelen. Die komen alleen terug bij 9% groei en de Grieken krimpen nu 4,5%, ze worden kapot bezuinigd. Tegelijk zou het een goed idee zijn hen af te helpen van de veel te sterke munt die ze nu hebben, anders blijft het land schuld op schuld stapelen."

Hiermee sluit prof. Van Duijn ook praktisch naadloos aan bij The Matheo Solution (TMS), zoals ik deze in mijn eerdere Dft-cloums ([klik hier](#)) heb uiteengezet. Met dien verstande dat de euro binnen TMS wel gehandhaafd kan blijven in alle eurolanden, doch in aangepaste vorm.

Ronald van Gessel schrijft verder dat het boek van prof. Van Duijn verplichte kost is voor minister-president Mark Rutte en zijn minister van Financiën Jan Kees de Jager. Voor The Matheo Solution geldt natuurlijk hetzelfde.

Maar we zijn er nog niet. Want ook FNV-voorzitter Agnes Jongerius heeft gemeend zich in het 'eurodebat' te moeten mengen.

Afgelopen weekend stelde zij, goed bedoeld, dat er in alle Euro(pese) landen een gelijk minimumloon zou moeten komen.

Maar in dat geval zouden diegenen die daar in de probleemlanden aanspraak op kunnen maken niet echt geholpen zijn.

De al veel te ernstig aangetaste concurrentiepositie in die landen wordt dan nog verder aangetast. Als gevolg waarvan het laatste beetje werkgelegenheid daar ook zal verdwijnen. Dan misschien wel minimumloon. Alleen geen werk meer.

Beste mijnheren Rutte en De Jager, U legt beter Uw oren eens te luisteren juist bij eurosceptici met verstand van zaken. VNO en FNV hebben in ieder geval geen idee waarover zij het hebben.

‘Duitse’ les voor Rabo-Chef: Risico en Aansprakelijkheid

*De Financiële Telegraaf (DFT.nl) d.d. 24 augustus 2011
Door Andre ten Dam*

In een FD-interview pleit Rabo-Chef Piet Moerland vandaag voor verdubbeling van het Europese Noodfonds. Van € 750 miljard naar € 1.500 miljard. Moerland vindt dat de rekening daarvan wederom bij de belastingbetaler moet worden neergelegd. Dit volledig ten onrechte. Daarom voor Moerland en andere Europese bankbazen in het hieronder staande een opfriscursus ‘Risico & Aansprakelijkheid’. Docent van vandaag: de Duitse president Christian Wulff.

Betreffende zijn pleidooi zegt Moerland:

“Dat zou voor de financiële markten een duidelijk en helder politiek signaal zijn.”

Moerland is bevreesd dat de door de eurocrisis op de financiële markten veroorzaakte onrust overslaat naar de ‘echte’ economie. *“De Nederlandse economie doet het goed en toch hangt er een grote malaise boven de markt. Dat is onwerkelijk.”*, stelt hij.

Moerland zegt verder:

“Een ophoging van het Noodfonds geeft de markt immers meer vertrouwen dat ook Spanje en Italië eventueel gered kunnen worden. Daardoor keert de rust terug in de markten.”

Tegelijkertijd heeft de Duitse president Wulff (gelijk de Duitse centrale bank) gezegd dat de ECB haar mandaat ver te buiten gaat met het bij de Europese banken ‘opkopen’ van staatsobligaties van de zwakkere eurolanden. De laatste twee weken weer voor € 36 miljard!

Wulff onderbouwt dit met het gegeven dat het ‘ECB-opkoopprogramma’ niet alleen strijdig is met het EU-Verdrag maar ook met de eigen statuten van de ECB. Zie hiervoor ook mijn Dft-column *‘Waarom juist géén Eurobonds’* van 17 augustus jl.

Verder benadrukte Wulff dat juist één van de grondprincipes van de markteconomie is dat **‘Risico’** en **‘Aansprakelijk’** nu eenmaal hand-in-hand gaan. En daarom past het volgens hem natuurlijk niet dat het risico van een eventueel (geheel of gedeeltelijk) bankroet van de probleemlanden nu steeds verder van het private bankwezen wordt overgeheveld naar de belastingbetaler.

Deze wijze les van Wulff geldt natuurlijk op gelijke wijze voor het Europese Noodfonds.

Het belastinggeld in dat Noodfonds wordt immers voor het overgrote deel aangewend om de feitelijke failliete zwakke eurolanden in staat te stellen om hun staatsleningen af te kunnen lossen (tegen 100% van de nominale waarde!) en om aan renteverplichtingen daarvan te kunnen voldoen..... bij/aan de Europese bankensector.

Ook dit gebruik van het Noodfonds is overigens illegaal, want strijdig met het EU-Verdrag.

Op bovengenoemde twee ‘onwerkelijke’ wijzen worden de staatsschulden van de probleemlanden - *niet langzaam maar zeker, maar met rasse schreden en volledig ten onrechte* - bij de belastingbetaler van met name de sterkere eurolanden neergelegd. Dit terwijl juist de bankensector - met alle kennis en informatie voor handen - de zwakkere eurolanden ten onrechte tot over hun oren in de onhoudbare schulden gefinancierd heeft.

Tot overmaat van ramp hebben de regeringsleiders van de eurolanden vorige maand besloten dat het Noodfonds ‘geflexibiliseerd’ moet worden in de zin dat het Noodfonds het ‘ECB-opkoopprogramma’ kan overnemen en voortzetten. Dit verklaart natuurlijk het pleidooi van Moerland tot verdubbeling van het Noodfonds.

Maar mijnheer Moerland, bent U nu helemaal van de ratten besnuffeld? Ruim, met Uw collega-banken, lekker zelf Uw eigen rommel op!

In mijn eerdere DFT-columns, waarin The Matheo Solution (TMS) als alternatieve aanpak van de eurocrisis uiteengezet, is aangegeven hoe dat zou moeten gebeuren.

Met TMS blijft de stabiliteit van het financiële stelsel gewaarborgd. En niet onbelangrijk, de probleemlanden worden dan eindelijk eens écht geholpen.

Voor Moerland kan het dan niet mooier. Want met TMS zullen het door hem zo gewenste vertrouwen in de 'echte' economie en de door hem zo gewenste rust op de markten ook weer snel terugkeren.

Méér of mínder Europa? (2) - Advies uit de bouwwereld

*De Financiële Telegraaf (DFT.nl) d.d. 26 augustus 2011
Door Andre ten Dam (*)*

In het kader van mijn reguliere werkzaamheden was ik vanmorgen ‘op de koffie’ bij een directeur-eigenaar van een gerenommeerd bouwbedrijf hier in de buurt. Na het bespreken van zijn zakelijke besommingen begon deze man over de aanpak van de eurocrisis. Zijn deskundig advies:

“Zorg altijd eerst voor een deugdelijke fundering en constructie. Anders lazert het gebouw vroeger of later in elkaar.”

Mijn column ‘Eurocrisis – Méér of mínder Europa (1)’ van 22 augustus jl. sloot ik af met het gegeven dat er in iedere monetaire unie sprake zal moeten zijn van enige soevereiniteitsoverdracht. Maar wat mij betreft niet meer dan strikt noodzakelijk.

Aan de hand van de hiervoor bedoelde bouwexpert vandaag het slot van dit tweeluik.

Nog (lang) geen Verenigde Staten van Europa

Vooraf onder de extreme vleugel van de door mij zo genoemde ‘Recidivisten’ bestaat de vurige wens van een Verenigde Staten van Europa. Een volstreekte politieke unie. Geschoeid op de leest van de USA, waar de soevereiniteit op centraal-federaal niveau is samengebracht.

Maar deze ‘Recidivisten’ gaan er aan voorbij dat Europa is opgebouwd uit landen met eeuwenoude en diepgewortelde eigen nationale tradities en culturen, met een gezond nationalisme als logisch gevolg. Dit geheel anders dan in de USA., een federatie die juist ‘uit het niets’ is opgebouwd door immigranten uit alle windstreken. Het ‘nationale gevoel’ dat wij in Europa op landenniveau kennen, bestaat in de USA daarom juist op federaal niveau.

Als men ooit wil komen tot een ‘Verenigd Europa’ dan zullen de politieke leiders er voor moeten zorgen dat er daarvoor in alle lidstaten eerst een breed éénheidsgevoel ontstaat dat uitstijgt boven gezond nationalisme. Dat maatschappelijke draagvlak kan uitsluitend bewerkstelligd worden indien de burgers van álle aan zo een federatie deelnemende landen daarvan ook beter worden.

Het is een ‘understatement’ dat de Europese politieke elite daarin nog niet echt is geslaagd. Zowel bij de constructie van het huidige desastreuze Euro Pact in de jaren 90 van de vorige eeuw als nu bij de aanpak van de ellendige gevolgen daarvan.

Door deze debacles zijn en worden de probleemlanden in meer of mindere mate economisch geliquideerd en onder curatele gesteld. En de burgers van sterkere eurolanden worden - in de door de politieke elite nu ingestelde permanente ‘Transfer Unie’ - structureel financieel leeggezogen.

Daarom zien we binnen de eurozone nu juist toenemende polarisatie i.p.v. lotsverbondenheid. De tijd van de Verenigde Staten van Europa is dus nog (lang) niet aangebroken.

Enige beperkte soevereiniteitsoverdracht is onontkoombaar en noodzakelijk.....

Eind vorige eeuw hebben de toenmalige Europese politieke leiders wel geprobeerd de perfecte monetaire unie neer te zetten: De Economische en Monetaire Unie (EMU) en het Euro Pact van het Verdrag van Maastricht. Zoals nu gebleken is dit experiment echter faliekant mislukt.

De reden hiervan is dat niet is voldaan aan het hoofdcriterium voor een perfecte monetaire unie. De economieën van de aan een perfecte monetaire unie deelnemende landen moeten immers duurzaam convergeren, zowel wat betreft economische kracht als groei-ontwikkeling.

En zoals uiteengezet in diverse van mijn eerdere DFT-columns zijn we in de eurozone gewoonweg (nog) niet zover.

Of om de hiervoor bedoelde bouwexpert verder te citeren:

“Als gevolg van het ontbreken van een deugdelijke ‘fundering en constructie’ is het huidige Europact dus in elkaar gelazerd.”

De alternatieven met wel een deugdelijke 'fundering en constructie' zijn nu:

- 1.) Terug naar het voormalige EMS met nationale valuta (munten én rekeneenheden),
- 2.) Opsplitsing van de euro in Noord en Zuid dan wel in Noord, Midden en Zuid, of
- 3.) Aanpassing van het Euro Pact volgens The Matheo Solution (TMS), zoals in mijn eerdere DFT-columns stap-voor-stap uiteengezet.

Maar welk alternatief men ook neemt, als gevolg van de huidige grensoverschrijdende economische activiteiten en kapitaalstromen is onderlinge afstemming noodzakelijk, zowel op monetair als op economisch vlak.

Terzijde, het wisselkoersmechanisme van het Europees Monetair Stelsel (EMS) van vóór de invoering van de euro in 1999 is ook gewoon een vorm van 'monetaire unie'.

Het door mij bepleite TMS heeft overigens in zich dat dat ooit op vloeiende wijze, geheel geruisloos en (dus) zónder constructiewijzigingen over kan gaan in de perfecte 'one-size-fits-all' monetaire. Dit dan dus op het moment dat de daaraan deelnemende landen duurzaam convergeren, zowel wat betreft economische kracht als groeiontwikkeling. En wanneer dan weer 'flexibiliteit' is vereist, biedt TMS dat op ieder gewenst ogenblik.

Maar ook voor de invoering TMS, als meest voor de hand liggende alternatieve vorm van 'monetaire unie', is enige aanvullende soevereiniteitsoverdracht onontkoombaar en noodzakelijk dan nu het geval.

Ten eerste zal het in TMS verscherpte Stabiliteits- en Groeipact, SGP (de criteria inzake staatsbudgetten en staatsschulden), ook effectief gehandhaafd moeten worden. Hiervoor dient er een volautomatische (dus politiek-onafhankelijke) waarschuwings- en sanctiemechanisme te zijn.

In ernstige gevallen van SGP-tekortkoming moeten aan het betreffende euroland dwingend budgettaire grenzen opgelegd worden. De soevereiniteit over de invulling van de staatsbudgetten kan overigens gewoon 'nationaal' blijven. En, zoals in mijn eerdere columns gesteld, is bij structureel wangedrag 'eliminatie' uit het Euro Pact het 'ultimum remedium'.

Voor deze taken zal er op eurozone-niveau een politiek-onafhankelijke, democratisch gelegitimeerde en deskundige autoriteit in het leven geroepen moeten worden.

Ten tweede dient er op eurozone-niveau ook een politiek-onafhankelijke, democratisch gelegitimeerde en deskundige autoriteit te komen op economisch gebied.

Binnen de eurozone moet ieder individueel euroland immers 'economisch' voor zich zelf zorgen. Daarbij zo goed mogelijk gebruik makende van de eigen economische kracht en geografische/klimatologische locatie. In plaats van dat *'het Europa van de verschillende economische snelheden'* een last is, zal de eurozone middels diversificatie van productie daaruit juist haar kracht moeten halen. Onderlinge coördinatie en sturing is hierbij vanzelfsprekend vereist.

Gelet op het feit dat de Europese Centrale Bank (ECB) 'onder' TMS het wisselkoersmechanisme beheert en de rente op nationaal niveau vaststelt, dient ook de ECB bij deze economische autoriteit betrokken te zijn.

Verder kan ik mij voorstellen dat ieder euroland jaarlijks een 'nationale economisch beleidsplan' aan deze autoriteit voorlegt waarop deze autoriteit vervolgens publiekelijk en op transparante wijze reageert en adviseert.

Hierdoor krijgen de financiële markten die de eurolanden financieren een helder inzicht in de economische perspectieven van de desbetreffende eurolanden en kunnen zij daarbij zelf conclusies trekken.

Overdracht van soevereiniteit is hierbij wat mij betreft niet nodig. Want neem 10 economen dan heb je toch minimaal 3 meningen.

.....maar graag nu wel eerst een deugdelijke 'fundering en constructie'

De kwestie is dus niet alleen 'Méér of mínder Europa?' maar vooral en eerst een 'Verstandig en verantwoord Europa!'

Dit noodzaakt niet alleen tot een noodzakelijke maar minimale soevereiniteitsoverdracht maar eerst en vooral tot aanpassing van de *'fundering en constructie'* van het huidig desastreus gebleken Euro Pact.

Om de hiervoor bedoelde bouwkundig expert nogmaals te citeren:

"Je begint natuurlijk pas met de afwerking, als de fundering en constructie klaar is!"

Het zou verstandig zijn als minister-president Mark Rutte, zijn minister van Financiën Jan Kees de Jager en de woordvoerders van Financiën van de diverse Tweede Kamer-fracties ook eens 'op de koffie' zouden gaan bij hun plaatselijke bouwbedrijven.

Inderdaad Mijnheer Kok: Géén taboes meer!

*De Financiële Telegraaf (DFT.nl) d.d. 31 augustus 2011
Door André ten Dam (*)*

Voormalig premier Wim Kok stelde vorige week in een FD-interview dat er géén taboes meer mogen zijn bij de aanpak van de eurocrisis. In het tv-programma 'Zomergasten' van afgelopen zondag sprak zijn voormalige Belgische ambtsgenoot, Guy Verhofstadt, woorden van gelijke strekking. En zij hebben gelijk: Bij de aanpak van de eurocrisis mogen er inderdaad géén taboes meer zijn. Dus óók het politiek-elitaire taboe op het noodzakelijk 'flexibiliseren' van het huidige rigide en daarom desastreus gebleken Euro Pact moet nu eindelijk eens van tafel!

Nog (lang) geen Verenigde Staten van Europa

Vooraf onder de extreme vleugel van de in mijn DFT-column '*Méér of mínder Europa 1.*' van 22 augustus jl. door mij zo genoemde 'Recidivisten' bestaat de vurige wens van een 'Verenigde Staten van Europa'. Een volstreekte politieke unie. Geschoeid op de leest van de USA, met de souvereiniteit op centraal-federaal niveau. Wim Kok (in Nederland) en Guy Verhofstadt (in Europa) zijn van deze stroming belangrijke vaandeldragers.

Maar deze 'Recidivisten' gaan er aan voorbij dat Europa is opgebouwd uit landen met eeuwenoude en diepgewortelde eigen nationale tradities, culturen en talen, met een gezond nationalisme als logisch gevolg. Dit geheel anders dan in de USA., een federatie die juist 'uit het niets' is opgebouwd door immigranten uit alle windstreken. Het 'nationale gevoel' dat wij in Europa op landenniveau kennen, bestaat in de USA daarom juist op federaal niveau.

Als men ooit wil komen tot een 'Verenigd Europa' dan zullen de politieke leiders er voor moeten zorgen dat er daarvoor in alle lidstaten eerst een breed éénheidsgevoel ontstaat dat uitstijgt boven gezond nationalisme. Dat maatschappelijke draagvlak kan uitsluitend worden bewerkstelligd indien de burgers van álle aan zo een federatie deelnemende landen daarvan ook beter worden.

Het is een 'understatement' dat de Europese politieke elite er nog niet echt in is geslaagd een dergelijk draagvlak te creëren. Dit zowel betreffende de constructie van het huidige desastreuze Euro Pact in de jaren 90 van de vorige eeuw als nu bij de aanpak van de ellendige gevolgen daarvan.

Omdat Kok en Verhofstadt indertijd actief hebben meegewerkt aan de totstandkoming en (nadere) invulling van dit rigide en daardoor ondeugdelijke Euro Pact is de huidige ellende juist ook hen aan te rekenen!

Door deze debacles zijn en worden de probleemlanden in meer of mindere mate economisch 'om zeep geholpen' en onder curatele gesteld. En de burgers van sterkere eurolanden worden, in de door de politieke elite nu ingestelde permanente 'Transfer Unie', structureel financieel leeggezogen.

Mijnheer Kok, U zou eens samen met Guy Verhofstadt een rondreisje door Ierland, Spanje en Portugal moeten maken. Dan kunt U met eigen ogen aanschouwen wat voor economische, financiële en sociale ravage U daar met Uw ideologische 'dromerij' (of beter gezegd 'idioterie') heeft aangericht.

Daarom zien we binnen de eurozone nu juist toenemende polarisatie i.p.v. lotsverbondenheid. De tijd van de Verenigde Staten van Europa is dus nog (lang) niet aangebroken. Of je daarvan nu een voorstander bent of niet.

Het verschil tussen 'Noord en Zuid', zoals we dat op cultureel en financieel-economisch niveau in Europa zien, komen we daarbinnen ook op een 'nationaal' niveau tegen. Inderdaad in het tweetalige België. Daarom zou juist Verhofstadt, als geen ander, deze problematiek moeten begrijpen.

Inderdaad Mijnheer Kok: Géén taboes meer!

Nu terug naar de taboes.

In dit kader doelde Kok er op dat de Nederlandse regering de introductie van gezamenlijke eurobonds en de uitbreiding van het huidige Europese Noodfonds nu eindelijk ook eens serieus zou moeten bespreken en overwegen. Verhofstadt sloot zich, in algemene zin, hierbij aan.

Terzijde, Guy Verhofstadt is overigens - gelijk bijvoorbeeld Pim Fortuyn was - natuurlijk véél meer een intellectueel en een visionair dan Kok. Maar, anders dan Pim Fortuyn, is Verhofstadt óók een dromer met, zeker in dit geval, een schrijnend gebrek aan oog voor de realiteit.

Wat mij betreft zijn er bij de oplossing van de eurocrisis geen enkele taboes. Dus ook niet op eurobonds of op uitbreiding van het Noodfonds.

Integendeel, deze heb ik immers beiden ook uitgebreid inhoudelijk gewogen. Maar alleen zijn deze ondeugdelijk gebleken en daarom, wat mij betreft, in de prullenbak beland. Ik verwijs hierbij naar mijn eerdere Dft-columns "*Waarom juist géén eurobonds*" van 17 augustus jl. respectievelijk "*Duitse' les voor topman Rabo: Risico en Aansprakelijkheid*" van 24 augustus jl.

Dit gezegd hebbende, vind ik op mijn beurt dan wel dat er ook géén taboe meer zou mogen rusten op het - *op de leest van The Matheo Solution (TMS)* - constructief aanpassen van het huidige desastreus gebleken Euro Pact.

Want zoals uiteengezet in mijn eerste DFT-column '*Eurocrisis nu écht EUROcrisis*' van 12 juli jl. is de 'One-Size-Fits-All' filosofie (één munt en rekeneenheid en één rentebeleid voor álle eurolanden) van het huidige Euro Pact immers onmogelijk gebleken voor 'Het Europa van de verschillende economische snelheden'.

En (het kernconcept) van TMS voorziet, kort gezegd, juist in de noodzakelijke flexibilisering van het huidige Euro Pact, waardoor dit geschikt wordt voor de economische diversiteit van de eurozone.

In plaats dat de potentiële kracht van het diverse economische Europa 'om zeep wordt geholpen', zoals met het huidige rigide Euro Pact gebeurt, wordt deze potentiële kracht immers met TMS juist ten volle benut.

En, indien en zodra alle eurolanden een gelijke economische kracht en ontwikkeling krijgen, voorziet dit volgens TMS aangepaste Euro Pact ook automatisch en op vloeiende wijze in de 'perfecte' monetaire unie zoals bedoeld in de huidige EMU van het Verdrag van Maastricht.

Dus onder hun motto '*Géén taboes meer*', zouden de heren Kok en Verhofstadt daarom ook eens van TMS kennis moeten nemen en deze alternatieve oplossing voor de eurocrisis ook eens serieus moeten overwegen.

.....En tot slot Mijnheer Kok, wanneer krijgen we nu eindelijk eens ons kwartje van U terug?

De blinddoek van Vrouwe Justitia

De Financiële Telegraaf d.d. 5 september 2011
Door André ten Dam

Er is iets verschrikkelijks gebeurd met Vrouwe Justitia,de Vrouwe Justitia van het Duitse Constitutionele Gerechtshof: Zij is haar blinddoek kwijt! En dit nu juist wanneer zij woensdag 7 september a.s. het vonnis gaat vellen over de rechtsgeldigheid van de Europese financiële steunoperaties aan Griekenland en het Europese Noodfonds.

Vrouwe Justitia: Recht en onafhankelijke Rechtspraak

Vrouwe Justitia, een van oorsprong Romeinse godin, is het symbool van het recht en de onafhankelijke rechtspraak. De Vrouwe is geblinddoekt, met in haar rechterhand een zwaard en in haar linkerhand een weegschaal.

Met haar weegschaal weegt de Vrouwe de pleidooien, bewijzen en getuigenissen tegen elkaar af van de bij de gedingen betrokken partijen. Deze afweging geschiedt op basis van de wet, de oorspronkelijke bedoeling der partijen en de omstandigheden van het geval. En met haar zwaard velt de Vrouwe tenslotte het vonnis, op geblinddoekte wijze, dus **'zónder aanzien des persoons'**. Dit wil zeggen dat de aan haar voorgelegde zaken uitsluitend op de merites daarvan beoordeeld moeten worden en dat de personen van de betrokken partijen daarbij dus géén enkele invloed mogen hebben.

Vrouwe Justitia en Montesquieu: De democratische rechtsstaat

De democratische rechtsstaat waarin wij leven is gebaseerd op het staatsmodel van de **'Trias Poltica'**, de scheiding/spreiding der machten, zoals in 1748 door Montesquieu uiteengezet in zijn boek *'De l'esprit des lois'* (Over de geest van de wetten). In dit staatsmodel zien we de wetgevende macht (de volksvertegenwoordiging), de uitvoerende macht (de regering) en de rechtsprekende macht (Vrouwe Justitia), gedrieën in een nauwe onderlinge samenhang maar onderling onafhankelijk, de democratische rechtsstaat in evenwicht houdende.

Volgens Montesquieu leert de ervaring immers dat mensen met macht al snel geneigd zijn die te misbruiken. Het is volgens hem daarom nodig **'Checks & Balances'** in te bouwen, zodat niemand te veel macht krijgt. Ter voorkoming van willekeur en ter bevordering van rechtszekerheid en rechtsgelijkheid moeten de drie machten daarom verspreid worden en instrumenten krijgen om elkaar in balans te houden.

Als de rechter (Vrouwe Justitia) in een staat niet onafhankelijk is, is die staat dus geen rechtsstaat maar een 'Bananenrepubliek'.

Grenzen van beleidsvrijheid en rangorde van wetten

Bij het door hun te voeren beleid en te nemen beslissingen moeten regeringen de vrijheid hebben om te kunnen regeren. Binnen de democratische rechtsstaat hebben zij die ook. Maar deze beleidsvrijheid is dus begrensd door de wet. Met andere woorden: Regeringen kunnen alles doen, mits gesteund door het parlement en zolang hun 'handel en wandel' maar niet strijdig is met de wet.

Hierbij zijn er wetten van verschillende rangorde. De wetten met de hóógste rangorde zijn de grondwet en het EU-Verdrag. Regeringsbesluiten en lagere wetten mogen níét strijdig zijn met hogere wetten. En indien ze dat wel zijn, moeten ze om die reden ongeldig verklaard wordendoor Vrouwe Justitia. Dit gebeurt niet vanzelf maar iemand moet natuurlijk dan wel een dergelijke kwestie eerst aan haar ter beoordeling voorleggen.

Wat is nu precies de kwestie en wie zijn de betrokken partijen?

De Duitse regering heeft in mei 2010 besluiten genomen inzake de financiële hulp aan Griekenland en de oprichting van het Euro Noodfonds. Deze besluiten zijn toen aangenomen door de Bondsdag (het Duitse parlement) en bekrachtigd door de Duitse president.

Die Beschwerdeführer Wilhelm Hankel (v.l.), Karl Albrecht Schachtschneider, Wilhelm Noelling und Joachim Starbatty in einem Gerichtssaal des Bundesverfassungsgerichts.
Quelle: dapd

Onder meer een prominente groep van Duitse economische en juridische professoren en een aantal leden van de Duitse Bondsdag hebben toen (volkomen terecht) geconstateerd dat deze besluiten strijdig zijn met het EU-Verdrag (en ook met de Duitse grondwet) en daarom ongeldig verklaard moeten worden. Zij hebben toen als 'eisers' aan de Vrouwe Justitia van het Duitse Constitutionele Gerechtshof (Bundesverfassungsgericht) in Karlsruhe gevraagd deze besluiten ook daadwerkelijk ongeldig te verklaren. De Duitse Staat is in deze rechtszaak dus 'gedaagde'.

Terzijde, merkwaardigerwijze hebben de Nederlandse economische en juridische professoren en parlementsleden geen enkele actie ondernomen. Daarmee hebben zij hun maatschappelijke plicht op een ernstige wijze verzaakt. Want wat in Duitsland geldt m.b.t. het EU-Verdrag en de steunmaatregelen, geldt op identieke wijze ook hier in Nederland.

De 'No-Bail-Out' bepalingen van het EU-Verdrag

In het EU-Verdrag (de hóógste wet die er is!) zijn zogenoemde 'No-Bail-Out' bepalingen opgenomen. Deze bepalingen houden onder meer in dat het uitdrukkelijk is verboden dat het ene euroland een ander euroland financieel ondersteunt, zulks met uitzondering van gevallen zoals natuurrampen e.d. Maar, zoals U weet, hebben de regeringen en parlementen van de eurolanden vorig jaar daartoe wel besloten. Sindsdien worden Griekenland, Ierland en Portugal (en wie volgt nog?) middels gecoördineerde bilaterale financiële injecties en het Euro Noodfonds financieel op de been gehouden. Met dit geld betalen deze zwakke eurolanden overigens voornamelijk de Europese banken die hun staatshuishouding hebben gefinancierd.

De hiervoor bedoelde Duitse economische en juridische professoren en parlementsleden hebben vervolgens aan de Vrouwe Justitia van het Duitse Constitutionele Gerechtshof gevraagd de Duitse besluiten dienaangaande ongeldig te verklaren. Dit met name op grond van strijdigheid met de 'No-Bail-Out' bepalingen van het EU-Verdrag.

Het door de Duitse Staat (de regering van Angela Merkel) in deze rechtszaak gevoerde verweer, betreft kort gezegd 'Overmacht' ofwel het 'Nood-Breekt-Wet' verweer: "Zouden wij (de regeringen van de landen van de eurozone) die financiële steunoperaties niet hebben besloten en uitgevoerd dan zou

de economische en financiële ellende in de eurozone (en daarbuiten) niet meer te overzien zijn geweest.”

Maar een dergelijk verweer kan, juridisch gezien, uitsluitend stand kunnen houden indien er géén andere alternatieve maatregelen - níét zijnde strijdig met het EU-Verdrag - genomen hadden kunnen worden om het dreigend onheil af te wenden. En, zoals in mijn eerdere DFT.nl-columns (De Financiële Telegraaf) uiteengezet, is aan deze voorwaarde op geen enkele wijze voldaan. Er waren (en er zijn) immers veel betere maatregelen voor handen, zijnde níét strijdig met het EU-Verdrag. Bovendien zijn de maatregelen in kwestie ook niet echt effectief geweest. Integendeel, zoals we sindsdien allemaal hebben kunnen zien, zijn de problemen immers helaas en volkomen onnodig van kwaad tot heel veel erger geworden.

Ik vraag mij overigens wel eens af of men (zeker ook de Nederlandse media) wel begrijpt waar het hier om gaat? En wat de consequenties zijn indien de hulp aan Griekenland en het Euro Noodfonds door Vrouwe Justitia naar de prullenbak wordt verwezen? Met die steunoperaties is het dan niet alleen direct afgelopen! Maar bovendien zullen de reeds uitgevoerde onderdelen daarvan alsdan ongedaan gemaakt moeten worden!

Terzijde, het grote voordeel van e.e.a. zou wel zijn dat we dan eindelijk ook eens echt kunnen gaan beginnen met het oplossen van de eurocrisis.

Bundesverfassungsgericht: ‘Kort Geding’ en ‘Bodemprocedure’

Direct na de besluiten van de Duitse Staat in mei 2010 is deze kwestie al in een ‘Eilantrage’ door het Bundesverfassungsgericht behandeld. In die spoedprocedure heeft de regering van Angela Merkel cum suis toen nog ten onrechte het voorlopige voordeel van de twijfel gekregen. De zaak is daarbij toen verder doorverwezen naar een uitgebreide inhoudelijke behandeling in de zogenoemde bodemprocedure. En in deze bodemprocedure doet het Bundesverfassungsgericht in Karlsruhe dus woensdag uitspraak.

De Duitse Vrouwe Justitia is dus nu klaar met haar werk en staat met haar zwaard in de aanslag. De twee onlosmakelijk aan elkaar vastgekoppelde vragen die zij dan zal gaan beantwoorden zijn:

1. Heeft zij nog op tijd haar blinddoek teruggevonden en omgebonden?

en,

2. Leven wij in Europa nu in een democratische rechtsstaat of toch in een ‘Bananenrepubliek’?